

9/3

292

1106

श्रीतवाभ्येनमः सिद्धिगुरुः श्वेतपतितेवलुप्त-आधनपाणिग्रहर्णवसुसो
समापमचेव्यतिपातगंजविवर्जितकालविदः पुराणैः ॥१॥

वृत्तजातकप्रारंभोयम

ॐ

पत्र

९

॥०॥ ॐ नमः ॥ श्री गवान्ये नमः ॥ इर्गा देवी विशाखा ही ज्ञानदाज्ञ नमः ॥ अष्टादश
भुजा वंदे चत्वारः प्रदकारणा ॥ १ ॥ श्री मधुरसुद पदद्वंद्वं ॥ जीवत सत्या समन्वितं ॥ च
जतां सिद्धिदं लोकै यशस्य तदुपास्महे ॥ १ ॥ मूर्तिर्बेपरिकल्पितः शशिभूतो वत्सर्ग
नर्जन्मना मात्मेत्यात्मविदां कुरु श्रयजतां चर्ता मरज्जोतिषां ॥ लोकानां प्रल
योऽनवस्थिति विनृश्चानेकधायः श्रुतो वाचोन्तः स दक्षवने ककिरणैस्त्रै लोका
(नाथो हरि) दीपो रविः ॥ १ ॥ नृयोचिः पटु बुद्धिनिः पटु धीर्यो ह्योराफलज्ञ प्रयेश
द्वं न्याय समन्वितेषु बहुराः शास्त्रेषु दृष्टेषु पि ॥ दोरतंत्रमदार्णवप्रतरणे च

९

गोघमानामदेस्वल्पं दृष्टविचित्रमर्षी बज्रलंशास्त्रं वंप्रास्ते ॥ २ ॥ दोरे त्वे
रात्र विकल्पमेके वांछुतिपूर्वा परवर्णलोपात् ॥ कर्मा जितं पूर्वमेव सदा वि
यतस्य पांक्तिं समनिःवनक्ति ॥ ३ ॥ कालांगा निवरागमाननमुरो ह्रकोडवा
सो नृतो बस्ति वंजनमृगा जानुयुगले जंघेततौ द्विद्वयं ॥ मेषाश्चिप्रथ
मानवर्द्धचरणौ चक्रस्त्रिताराशयो राशिद्वेत्रगृहर्हा निगवने चैका
र्थसप्रत्याया ॥ ४ ॥ मस्यो घटी नृमिथुनं सगदं सवीणं वपी नरो श्वं जघनो न
करो मृगास्यं ॥ तौली ससस्पददनात्तवगान्वकं व्याशेषास्वनामसदृशः

ॐ

पत्र
२

३

स्वचराश्च सर्वे पक्षि तिजसितशंखश्च रवि सौम्यसितावनिजाः ॥ सुरगण
मंदसौ ॥ ५ ॥ रिगुरवश्च गृहं शकपा ॥ अजमृगतौ लिखं
नवनादिनवाश विधि नवनसमो शकाधिपतय स्वगृहक्रमशः ॥ ६ ॥ अज
रविजगुमाज शुक्रतागाः पवनसमीरणं कौर्णिकं रेयाः ॥ अथ - जियु
जिउते विपर्ययस्थाः शशि नवनानि विजिघां जघात मृदुसंधिः ॥ ७ ॥ अथ
तावु रिजिउमं उरु रीरेय पार्थे नजै के को पार्थि स्याः ॥ तौ दिक्त्रौ को
करोह ६ ॥ जगश्चा ति नवेचु ॥ ८ ॥ देष्काण दोरा नवचाग संज्ञा त्रिंशां शोच

२

क

दशसंज्ञिताः ॥ - केनैव यद्यस्य सतस्य वर्गो होरेति लङ्गं नवनस्पचा
 र्द ॥ १९ गोजा-अश्विकर्किमिथुनाः समृगानिशादाष्टदयाविमिथुना
 कथितास्तएव ॥ शीर्षोदयादिनबराश्च नवंतिरोपालङ्गं समेत्य पतः
 रोममुष्मः युग्मं ॥ १० क्रूरः सौम्यपुरुषवै नितेते चरागद्विदेहाः प्रागौ
 दाशाः क्रयवृषन् मिथुनकर्कराः सत्रिकोराणाः ॥ मतिर्द्विंदोरयुजिसमये
 च नान्योश्च होरेऽऽकाणाः स्युस्वचवनसुतत्रिकोणाधिपानौ ॥ ११
 अजवृषमृगागनाः अलीसजषवसिजौ च दिवाकराद्विदुर्गौ ॥ दशसंज्ञिताः

एतेन वषट्कारेण
 सदिता पूर्वोदि
 त्रधीराः नवे
 तितृप्तो जनेव
 नष्टो नार्थये
 दिशो राशिः कपि
 ताते दिशि नीवा
 गतः ॥ १९ ले ३

मेव चरा वषट्कार
 गामिथुनदिदद
 १४

विषमगोप्र
 मोहोस्त्री
 द्वितीया
 क्रियासन
 प्रथमा वाङ्म
 यास्त्रीराह

४४

पत्र

३

दिवाकरादि
तावन्मिनेऽशे
परमोवाशेयाः
३३

स्विमनुयुक् तिथीऽद्विंशैस्त्रिनयनवकविंशतित्तिश्चजेऽस्तनीचाः
॥१३॥ केचिदुहोराप्रथमां चपस्पवां धितिलाचाधिपतेर्दितीयां ॥ इंकण
संज्ञामपि वर्णयंति स्वद्वादशैकादशाराशिपानां ॥ १२ ॥ अजेमृष्टपैमृ
गौगनां उरतीरां ऋषवर्णिजौ च दिवाकरादिभुंजा ॥ दंशरिश्चिमेन्युयुक्
तिथीऽद्विंशैस्त्रिनयनवकविंशतित्तिश्चजेऽस्तनीचाः ॥ १३ ॥ वर्गा तमाश्च
रगृहोदिभुपूर्वमध्यपर्यंतगाः शुचफलानवचागसंज्ञाः ॥ सिंदोवृष
ः प्रथमषष्ठद्वयां गतौ लिखन्तास्त्रिकोणचवना निजवन्ति स्तर्यात् ॥ १४ ॥

एभूतहकोणीयाजाएवा
१ २ ३ ४ ५ ६ ७ ८ ९ १० ११

चरशशिनेपे
लोचवाशवर्ग
तमीयास्त्रि
मिनोपावमान
शतेवर्गोत्तमी
हिस्वनावशशि
नचमोनवा
रगोत्तमीयो

^१होरादयो^२स्तनु^३उ^४र^५ब^६स^७दो^८खै^९बंधु^{१०}उ^{११}त्रा^{१२}प^{१३}त्ती^{१४}मर^{१५}र^{१६}गानि^{१७}श्रु^{१८}त्त^{१९}यूयाः॥
 स्थैर्यनिष्पन्नचयान्य^{२०}किंमलो^{२१}च^{२२}उ^{२३}श्र्वक^{२४}संज्ञित^{२५}गृहाणि^{२६}नित्यमेक^{२७}
 १५। कल्पस्वविक्रामगृहप्रति^{२८}नामि^{२९}क्षद^{३०}ता^{३१}निचितो^{३२}क्षरं^{३३}धु^{३४}गुणमान^{३५}न^{३६}च
 वेवयोनौ॥ नग्राचु^{३७}उर्थनिधने^{३८}व^{३९}उरस्त्रसंज्ञे^{४०}५^{४१}घृण^{४२}न^{४३}व^{४४}सप्तम^{४५}गृहदंश
 मर्दमाज्ञा॥ १६। कंटककेच^{४६}उ^{४७}ष्टय^{४८}संज्ञा^{४९}सप्तमले^{५०}च^{५१}उर्थस्व^{५२}ज्ञाना॥ त
 उ^{५३}ष्टयथा^{५४}निहिते^{५५}उ^{५६}बला^{५७}ग्याः^{५८}काटनारा^{५९}डु^{६०}चरा^{६१}पराव^{६२}श्रु॥ १७। केद्रात्प
 रं^{६३}परा^{६४}परत^{६५}श्रु^{६६}सर्वमापो^{६७}किंम^{६८}दिबु^{६९}क^{७०}ने^{७१}खु^{७२}रु^{७३}रं^{७४}व^{७५}व^{७६}श्रु॥ जामिनि

उपवयसंज्ञि
 तानि ३२

एतेरशिवलाघ
 या सप्तमेकी
 शिलनेनरा
 वरुयेजलरा
 दशनेपश्रु

४४

पत्र
४

मस्थस्तं वनं सुतं च त्रिकोणं मे शरं दशमं मन्त्रं च कर्म विद्यात् ॥ १८ ॥ अथातः
 न्ययुक्तं उलाधकं द्वापर्वमर्द्धिचधत्तिने ॥ लग्नस्थ बलि नो ज्ञेयः एते दिन
 राशयः ॥ चतुर्थे कर्कटो मीनो मकरार्द्धं च पश्चिमे ॥ विज्ञेया व बलि नानि त्यामे
 ते हि जल राशयः ॥ सप्तमे वृश्चिकः कीटो बला वानू एरि कीर्तितः ॥ धनं तादृ
 जगो सिंदो बलिनः खचतुष्टयं ॥ दोशस्त्वमी गुणज्ञवीक्षित युता नाम्यैश्वरी
 र्था कटा के इच्छा धिपदा दयोक्ति निशि च प्राप्ते च संधाद्ये ॥ ० ॥ पूर्वार्द्धे विषयादयः
 तत गुणमानं प्रतीपं च तत्तुष्टिकं सदृजं तपश्च नवमे आद्यं त्रिकोणं च तत् ॥

एते कर्मात्
ज्ञेया

४

१९ रक्तैः श्वेतैः स्फुटमुकतनुनिभैः पाटलो धूम्रपादुश्चित्रः रुक्मः कनकसदृशः
पिर्जलः कर्बुरश्च ॥ बन्धैः श्वेतैः प्रथमं पुवनां घेषु वर्णां च वचं ॥ स्वाम्पाशाखं
दिनकरयुतां जा द्वितीयं च वशिः ॥ २० इति अवंतिकाचार्यवराहमिहशचार्यवि
रचितौ बृहज्जातके राशिप्रज्ञे दो नाम प्रथमोऽध्यायः ॥ कालात्मा दिनचरम्
नस्तुदिमगुः सचं ऊजो ह्यो वचो जा वो ह्यो नस्तुषे सितश्च श्रमदो नो दुःखं दिने
शात्मजः ॥ १ हेतिः सूर्यश्चन्द्रमाशीतरा इमी हेन्मा चित्तो बोधनः श्रुतपुत्रः ॥
आरोचकः करदकचावेनेयः कोणो मंदः सूर्यपुत्रो सितश्च ॥ २ जीवो गरासु
रजानो रविशतगुः क्षिति सुतो नेता कुमारो बुधः स्तरी दानव हजितस्य सवित्रो प्रेक्ष्य सदस्यश्च शुक्रः ॥ २

४४

पत्र

५

रगुरुर्ववसांपतीज्यो मुक्तौ नृगुनगुस्तः शितत्रास्फुजि च ॥ राहुस्तमोगुफ
रस्तुश्च शिखी वकेतु पर्यायमन्यनुपलप्यवदेचलोकात् ॥ ३ रक्तः रपामो नास्क
रगौरइंदुनीत्फांगोरक्तगौरश्च वक्रः ॥ दूर्वा रिपामो शिगुफगौरगान्त्रिः रपामो
मुक्तो नास्करितलक्ष्मदेहः ॥ ४ वणास्ताम्रासितातिरक्तहरितव्यापी मृतचित्रासि
ताम्रव- न्यर्घ्यभिजकेशवेन्द्रशचिकाः सूर्यादिनाथाक्रमात् ॥ प्रागाद्यारविशु
क्लेहिततमः सौरिंदुवित्स्तरयः म- ह्नीगोहर्कमादिस्तार्कितनयाः पापाबुधस्तै
र्युतां ॥ ५ बुधस्त्यस्तौ नपुंसकारेण ॥ शिशि मुक्तौ न रास्तुशेषाः ॥ शिखि चन्द्ररव

बुधता

वर्ज

पयोमिरुजगानां वरिणोऽस्मिन्नुतादयक्रमेण ॥ विषादितः शुक्रगुग्गुलु
जाकोशरीबुधश्चेत्यसितो तरोणिं चंशर्कजावा ~~सु~~ तौकुजाकी यथाक
मसचरजस्तमासि ॥ ७ ॥ मधुपिंगलदृक् चतुरस्त्रतनुः पित्तप्रकृतिसविताल्पक
वः ॥ तनुवृत्ततनुवातकफः प्राज्ञश्चशरीमृदुवाक् सुजादक ॥ ८ ॥ करदृक् त
रुणमूर्तिरुदारः पैतिकः सुचपललक्ष्मणधरः ॥ श्लिष्टवाक् सततहास्यविश्रु
पित्तमारुतकफप्रकृतिश्च ॥ ९ ॥ वृद्धतनुं पिंगलमृदुदेहो दृढो दृढस्पतिः श्रेष्ठम
तिः कफात्मकः ॥ नृगुः सुखीकांतवपुस्तुलोचनः कफानिलात्मा सितवक्र

क

४४

पत्र

६

मूर्धजः॥१॥ मंदोलसः कपिलहकलरादार्धगात्रस्कूलद्विजः परुषेण कचो
निलात्मा॥ स्त्रायस्त्राष्टकवगयशुक्रवसेवमज्जामंदार्कचडबुधशुक्र
सुरेज्यजोमाः॥२॥ देवांश्चिन्निविदारकोराशयनहित्फकरेशाक्रमातव
स्त्रस्कूलसचुक्तमग्निदत्तं मध्वं दृढं पाटितं॥ ताम्रं स्यात्तमणिदेनयु
क्तिरजता न्याकं तु मुक्तायसीद्रेष्कोणैः राशिरादयः राशुचचइस्वादि
पुष्ट्युक्ता॥३॥ त्रिदशत्रिकोणचतुस्त्रसप्तमान्यवलो कयंति चरणानि
वृद्धितः॥ रविजामरेज्यरुधिराः परचयेक्रमशो नवंति किल वीक्षितेभि

६

काः॥१४॥ अथ नक्षत्राणां सारं चोक्तं ॥ सर्वं च सप्तमं च नक्षत्रं ॥ कटुकं च लवणं च तिक्तं च मिश्रं च ताम्रं च धुराक्षौ च कषायं च इत्यपि ॥ १५ ॥ जीवो जीवबुधौ सिते तु तनू यौ चार्कौ च नो माः क्रमात् विंदुर्का विजुजं हि नाश्वसुहृदः केषां चिदेत न्मते ॥ सत्पां के सुहृदस्त्रिकोणं नवनैः स्वास्वां त्यधी धर्मपाः स्वाच्चायुः सुख पां स्वतः कृणु विधेनान्यैर्विराधादपि ॥ १६ ॥ रात्रौ मंदसितौ समश्च शशिजो मित्रा णि शेषा रवे स्तीक्ष्णौ च्छां शुद्धिं न रश्मिजश्च सुहृदौ शेषाः समाः शीतगोः ॥ जीवे दुष्कराः कुजस्य सुहृदो ह्यो रिः शसिता कौ समौ मित्रे स्तर्यसितौ बुध

४४

पत्र

७

स्पदिमगुः शत्रुः समाश्वापरे ॥ १७ ॥ स्वरैः सौम्यसितावरिचिसुतोम ॥
धोपरेचंन्यथासौम्याकीसुहृदोसमोक्रजगुः शुक्रस्येशखावरि ॥ शुक्रज्ञो
सुहृदोसमः सुहृगुः सौरस्पवान्ये रयोर्योक्ताः स्वत्रिकोणनादिषुपुनस्त
मीमयाकीर्तिताः ॥ १८ ॥ न्नयोऽन्यस्य धरुनव्यायसौदेजव्यापारबंधुस्कितास्तका
ले सुहृदः स्वगुणचचेनेपेके रयस्चंन्यथा ॥ धोकातुक्तचपान्सुहृसमरिपुन
सचिंतिनेसर्गिकान् स्वकालेचपुनस्तानधिसुहृतन्निनात्राणिदिनिःकल्प
येत् ॥ १९ ॥ स्वोचसुहृत्स्वत्रिकोणननाशौस्वहृदबलेस्वगुहोपगतेश्च ॥

रवि

दिक्षु बुधं गिरसौ नौमौ स्तर्यस्तुतः सितशीतकरोच ॥२०॥ उदगायने रविशीत
मयूषो वक्रसमागमगाः परिरोषाः ॥ विपुलकरो धियुचोत्तरसंस्थाश्चष्टिवी
र्यशुता बलवन्तः ॥२१॥ निशिशिशिकुजसौराः स्वसर्वदाज्ञा निचान्पेबुबु
लसितगतास्यः क्रूरसौम्याः क्रमेण ॥ स्वदिवससमदोसासपैः कालवीर्यश
रुबुगुशुचसाष्ट्या दृष्टितोवीर्यवन्तः ॥२२॥ इति वृहज्जातके ग्रहयोनिनेदा
भायोद्योतीयः ॥२३॥ वक्रग्रहैस्तु बालिनिर्विबलेस्तु सौम्यैः क्रीडन्नुदयगते
तदेवेक्षणम् ॥ चन्द्रोपगहिरसनागसमानरूपे सच वदेद्यदि तवे सवियो

४४

पत्र

६

निसंज्ञः ॥ पापाबलिनः स्वजागगाः धैर्यैको विवलाश्च शोचनाः ॥ लं
मंच - यो निसंज्ञं दृष्ट्वा त्रिपिविधो निमादिशेत ॥ १ ॥ कथं शिरौ वक्रग
लेहोपाय पादौ सकं पृष्ठं मुखं पार्श्वौ ॥ ऊर्ध्वं च पानो प्रथमेन्द्रमुखौ स्फिक्
मुखं मित्याद च उष्णं दंजे ॥ २ ॥ लं ग्रीवाकातग्रहयोगे करणं ॥ चरणौ च
देत बल - युक्ता मूर्ध्नो नौ दृष्ट्वा समानप्रवदे संक्षया चले मारुतं च
तस्मै संक्षेपं स्वपृष्ठे ॥ ४ ॥ स्वगोत्रिकाणो बलसंयुतेन वाग्रदंष्ट्रा युक्ते चर
नाशको दये ॥ बुधो शके वाचिदग्नाः स्थलांबुजाः शनैश्चरे दीक्षणा

योगसंज्ञाः॥५॥ ह्योरंडुस रि वि नि वि ब लै स्त रा णां तो य स्तु ले त रा न
वोऽशक्तः प्रचेदः॥ जग्राद्गदस्त्वजलदीपतिस्तु यावान्तावंत एव तरवः
स्त्वलतो यजाताः॥५॥ अंतःसारान् जनयति रविः न गोन सूर्यस्तु नुः क्षी
रोपेतां स्तु दि न कि रणः कंटकाद्यां च चो नः॥ वा गी श हो स फ ल वि फ
लान् पु ष प द चां श्च मु कः स्निग्धा ग्धा नि डुः कटुक विट पान् नू न्ति पु त्र
श्च सूर्यः॥७॥ शुभोऽशुभोऽशु चि रं व ऊ न्मि जे करो ति ह रं वि परी त म न
था॥ परां रा के या च ति वि च क्तः स्व का तु न वं ति उ त्पा स्त र व स्त था वि क्षी ॥ १० ॥

ॐ

पत्र
५

इति श्री हज्जत के वियो निजना ध्यायः ॥ ऊर्जं दुहे उ प्रतिमा समा त
वंगते उ पीडर्द मनु ॥ हृदौ धितौ धितौ अतो न्यथा स्ति ॥ ऊर्जं दुहे दिते न
रणसंयोग मुपैतिका मिनि ॥ यथा स्तु राशि मिथुन समेत तितथैव वाच्यो
मिथुन प्रयोगः ॥ अस्रद्वा लो कित स दुते स्ते सरोष इष्टैः स विना सदा सः
॥ रवी दुश्चक्राव निजैः स्वनागैः ॥ गुरौ त्रिकोणे दय संस्थिते पिवा ॥ च
वत्प पत्प दि वि बीजि नामि मे कश हि मां शो विद शामि वा फले ॥ ३ दिवा
करं द्योः स्मर गौ ऊर्जा कं जौ गद प्रदो मुगव यो पितो सदा ॥ वय स्व गौ मृ

त्फकरोयुतौ तथा तददेकदृष्ट्या मरणा य कल्पितौ ॥ ४ ॥ दिवा कंडुक्रौपिनि
रमाह संज्ञितौ ॥ शनिश्चरं ह निशित विपर्ययात् ॥ पितृव्यमाह वृषिस्तद्वि
तौ उता वया ज युग्म र्दगतौ तयोः शुभौ ॥ ५ ॥ अनिलषड्भिरुदयर्ह मस
जिर्मणमेष ति शुभरु हि न या तो ॥ उदयरशि सहिते च ये मस्त्री विगलि
ता दुपति नूतुत दृष्टे ॥ ६ ॥ पापद्वयमध्य संस्थितौ लग्नं हून च सौम्यवीक्षितौ
दुगपत्पृथगे ववा वदे नारी गन्तुता विद्यते ॥ ७ ॥ क्रूरशरि न चतुर्थे ग
लग्ना वा निधना श्रिते कुजे ॥ बध्नन्त्यगयोः ऊजा कयो ह्येते दो निधना यपू

४४

पत्र

१०

ववत॥ उदयास्तगयोः ऊर्जा र्कयोर्निधनं रास्त्रुतं वेदे तथा ॥ मास्ता ॥
 पतौ निपीडिते तत्कालं श्रवणं समादिशेत् ॥ शरां कलंगोपगतेः शुभं
 द्वेस्त्रिकोणजायार्थं सुरवास्यादस्थितैः ॥ रतीयलाचरं गते श्वपापकैः सु
 रवीसंगचौरविण्यनिरीक्षितः ॥ १० ॥ उज्ज्वलपुरुषांशकेषु बलिचिलग्रा
 र्कं उर्विडुतिः पुंजन्मप्रचदे समाराकगते पुंमेष्टुतैर्योषितः ॥ उर्वको विष
 मेन रं राशि सितौ वक्रश्च पुंमेष्ट्रियव्यंगस्त्रा बुधवीरुणा च यमलं ऊर्वी
 ति पक्षे स्वके ॥ विहयलं विषमं सस्वः सौरापि पुंजन्मकरो विलगात्

१०

॥ प्रोक्तग्रहाणां भवलोका विर्यवाच्यः प्रस्तौ पुण्यं गन्तावा ॥ १२ ॥ अन्त्यात्
यदि पश्यतः शशिरवी यद्या कौ सौम्या सिक्वा वपि ॥ वक्रो वा स गेदिने श
मसमे चेद्दोदयो चेत् स्थितौ ॥ युग्मे ङ्गता वपी ङ्ग शशिरौ नृम्यात्स ज
ने हितौ पुं ना गे सितं लङ्गरी त किरणाः षट् ली वयोगा मृताः ॥ १३ ॥ युग्मे
चंद्रसिता वधौ ङ्ग न वने स्फुरी रङ्गी वोदया ॥ लङ्गे हन्त नीरी हितौ च सम
जौ युग्मे पुवा प्राणिनः ॥ १४ ॥ युः स्ते मिथुने ग्रहोदयगतौ न घृगां शकान् पश्य
ति ॥ स्वांशे शे त्रितयं ङ्गी रा क वशा त युग्मे मिथुनैः समं ॥ १५ ॥ धनुर्धरस्यां

४४
पत्र
५

त्यगते विलग्नैः ग्रहेस्तदंशोपगतैर्बलैस्त्वैः। शोभा किं एवावीर्ययुते न दृष्टे संति
प्रभृता अपि कोरासं स्तुः॥१५॥ कललघनीज रास्त्विचमंगजवेतनताः॥
सितकृज जीवस्तर्यचक्रा किंबुधः परतः॥ उदयपंचमस्तर्यनाथाः क्रमशोगदिताम
वंति शुभाशुभं च मासाधिपतेः सदृशं॥१६॥ त्रिकोणके शे विबलैस्ततोपरैः मुखं किं हि
हस्तादिगुणैः प्रस्तयते॥ अवागधवीदावशुभौ न संधिगैः शुभे हितश्चेत्तु अगते वंशि
रं विराता॥१७॥ सौम्यदीशोर विजगृधिरौ चैव दंतोत्रजातः॥ कृजः स्वर्दीश शिनि
तनुगे मेदमादयदृष्टेः॥ पञ्चमी नेयमश्च शशिकृजौ वीहिते लग्नसंस्थे॥

धौपापेशशिनिचजडः स्यान्नेवेतसौम्यदाष्टीः ॥ १५ ॥ सौरशशांकदिवाकरदृ
ष्ट्वामनकोमकरांत्येविलेग्रे ॥ धीनवमोदयगैः श्रद्धकाणैः पापयुतैरनुजां क्रि
शिराः स्यात् ॥ १६ ॥ रविशिशिस्तुतेसिंदेलग्रेकुजा किं निरीहितेनयनरहितः सौ
म्यासौम्यैः सवुष्टु - दलोचनः ॥ न्ययगृहगतः श्रद्धोवामंदीनस्तपूरं रविः न
शुभगदितायोगायथाचवंतिशुचेहिताः ॥ १७ ॥ तकारामिंडसहितोदिरसा
राकोयः स्तुत्यराशिसहितेपुरतः शशांके ॥ यावदुदेतिदिनरात्रिसमान
भागस्तावज्जतेदिननिशोः प्रवदंतिजन्मः ॥ १८ ॥ उदयतिमृदुजांशे सप्तमरे

४४

पत्र

१२

चमंदेयदिनचतिनिषेकः स्ततिरद्वयेण ॥ राशितिनुविधिरेषादादेशे
प्रकुर्यात्तनिगदितमिह चिंत्यं स्ततिकालेपियुक्त्या ॥ २ ॥ रतिश्रीः प्रवत्तिका वा
र्यश्रीचरादमिहस्ततौष्टज्जातकनिषेकाद्यध्यायश्चतुर्थः ॥ ४ ॥ पिउर्जातपरो
क्षस्यलग्नमिदावपाश्र्यति ॥ विदेशस्त्वस्यचरन्मध्यातद्दृष्टेदिवाकरे ॥ १ ॥ उद
यस्तेपिवाभंदेऊडेवास्तंसमागतौ स्तितैवांतेहिपानोयशिरां कस्तुतश्च
कयोः ॥ शरां केपापलमेवावश्चिकेशात्रितागुगे ॥ श्रुनैः स्वायस्त्वितैः ज्ञातः
सर्पस्तद्वेष्टितोपिवा ॥ ३ ॥ चतुष्पदगतेनानौ शेषैर्वीर्यसमान्वितैः ॥ द्वितैः

१२

तनुस्त्वैर् - गतत्रे जायते नालवेदितः ॥ नुस्त्वै श्वयमरौ च चतः कोशवेदि
तौ ॥ ४ ॥ बागसिंहवर्षे लगे तस्त्वै सौरेय वा ऊजे ॥ राशंपरासदृशे गात्रे जायते ना
लवेदितः ॥ ५ ॥ नलग्नमिडं च गुणानि रीक्षते न वाशरी कंर विणा समागतं ॥
सपापकोर्कं एतु तोयवा ॥ राशी परेण जातं प्रवदंति निश्चयात् ॥ ६ ॥ क्रूरर्हं गतं
च शोचन्मौ ॥ सूर्यात्तूयू न न वात्मजं स्थितौ ॥ बह्वृषि ता विदेशं गेवे वाश
शिवशादयोपधि ॥ ७ ॥ पूर्णेशानिश्चराशिनैः सौम्ये लग्न गते शुभे ॥ सूर्ये
लगे जलजे स्तगे पिवाचोपातन ता प्रसूयते ॥ ८ ॥ आपोदयनाप्य ॥ गः राशी

४४
पत्र
१३

संस्पर्शसमवेहितेयं च ॥ मेषुरणं बंधु लग्नस्या तस्मिन् सतिः सलिलेन सशयः
॥ ९ उदयोऽप्येयोर्व्ययस्मिन्ते गुह्या पाप निरीह ते यमे ॥ अलिकर्कियुते
विलग्नगे सौरे शतकरेहिते च ॥ १० मंदो गते विलग्नं बुधस्तैरे उ निरी
हिते । क्रमात् कीडा च वने सुरालये - सा परतु मिषप्रसूयते ॥ ११ नल
गंगं प्रेक्ष्य उजः शमशाने । रम्ये सिते हृत्पुष्प रश्मिदोत्रे ॥ रविर्नरेण मरणोक्त
लेषु शिल्पा लयेऽः प्रसवं करोति ॥ १२ राशं पशुमानगोचरे मार्गे ज
न्मचरे स्थिरे गृहे ॥ स्वर्द्धा गते स्वमं दिरे बलयोगात्फलं मंशक रूपोः ॥ १३

जं

१३

आरार्कजयो। स्त्रको एगे चरेस्ते च विस्त्रज्यते बया ॥ दृष्टे मरराजमंत्रिणा दी
घात्रुं सुखना कचसस्मृतः ॥ १४ ॥ पापे क्षितो उद्दिनय गौ बुदये ऊजे स्ते त्यक्ता
विनरपति चक्षो ऊजार्कजयोस्तथाये ॥ सौम्ये पिपश्चति - तथा विधदस्त
मेति सौम्ये तरेषु परदस्तगतो यनायुः ॥ १५ ॥ पिहमाह गृहेषु तश्च लोके त्रय
रात्तादिषु नीचजैः शुभैः ॥ यदि नैकगुणैः सुखी ॥ कश्चित् लोके उविजने
प्रसूयते ॥ १६ ॥ मंदा हारीशशिनिव हि ^{सुखे} कं मंददृष्ट ^{जलवत्} जगवा ॥ तद्युक्ते वा तमसि
रायने नीचसंस्ते श्रुत्वा यद्वा शिष्यजतिद रिजं गर्भनोक्षस्तद्वत्

ॐ

पत्र
१४

ॐ

पौ-श्रवः स्मरसुखगतेः केशमांडु जनिं न्याः ॥ १७ स्निहः शशी कान्दुदयाच
वर्तिदो पोर्क युक्त र्हे वरा चरायेः ॥ वारं वत वास्तु नि के ज स स्वे र्हे यंग्र दे
वी र्यसंमन्वितैर्वा ॥ १८ जी एं सिं स्तुत मर्क जे द्वि ति स्तुते दग्धं न वंशी त गो
काष्ठां चान्न - दृढं रवौ शशि स्तुते तन्ने क श ल्पु न च ॥ रम्प चिन्मयुते न व
च न्दु जे जी वे दृढं मं दि रं च क्र स्वे श्रय घो पदे शार व नी सामं त प्र वी व
दत् ॥ १९ मेष कुली र कु ला नि घटेः प्रपुत्र रतो गुरु सौम्य गृहेषु ॥ पश्चिम
तश्च वेषेण निवासो दक्षिण गकरो मृग सिंदो ॥ २० प्राचा दि गृहे क्रिया

१४

धयो दौ दौ कोणगता हिस्तयः॥ शर्यास्वपि वासुवधदे॥ त्यादैः पटुत्रि
नवांत्पसंस्त्रितैः॥ २१ वज्रलग्नं तरगतैः ग्रहैः स्युरूपस्तिकाः॥ चहिरंत
श्चक्रार्धे दृश्यादृशेन्यापरे॥ २२ लग्ननवांशपञ्चल्यतनुः स्पादीयेयु
तस्म्यग्रदुत्पतनुवी॥ चंद्रसमेतनवांशपवर्णः कादिविलग्नविनक्त
जगात्रः॥ २३ कंदकश्चोत्रनसाकपोलहनवोचक्रं चहोरादयेऽस्तेकं
गंसकबाहुपाश्वर्यदयक्रोडानिनातिस्ततः॥ वस्तिशिखिगुदेतत
श्चदपरापूरुततो जामुनी॥ जवेक्षितुचयत्रवाममुदितैः इकाणाम

४४

पत्र

१५

जेःत्रिधा॥१४॥ तस्मिन्पापयुते हस्त्राः शुचयुते हस्त्रे च तस्मादिशेत्
 स्वर्गं शिखिरसंयुतेषु सहजः स्यादंन्यथा गंतुकः॥ मंदेशमानिलजोमि
 रास्त्रविषजो जौसे बुधे तनुवः॥ सूर्येकाष्टचतुष्टये हिममेघदेन
 हिमगोशृंगपुत्रजोन्यैः शुभे॥१५॥ समनुपतितायस्मिन्नागे त्रयः सव
 क्षप्रदाचवतिनियमात्रस्पावातिशुभेष्टशुभेष्टुवा॥ जले हृदयुचः पश्य
 लग्नातनुनौ तसमाश्रितो गतिलकमसमरुदहः सौम्यैर्युतश्च सत
 द्भवान्॥१६॥ इति श्रीहृदसंहितायां जन्माध्यायः पंचमः॥ श्रीरस्तुः

१५

सध्यायां हिमदा धिति होरा पापे नति गते निर्धनाय ॥ प्रत्येकं राशि पाप समेतैः य
केन्द्रैः स विनाशमुपैति ॥ वक्रस्य पूर्वोपरता गणेषु क्रूरेषु सौम्येषु वक्रात्
ग्राहिप्रविनाशं समुपैति जातः पापैर्विलग्नस्तमया नितश्च ॥ २ ॥ तथा ग
र्भिः ॥ शिषु वा य गते पापैर्यदि बाधनमृत्फणैः ॥ लगे वा पापमर्थे ध्ये स्वेष्ट
ने वा मृत्फणान्मुयात् ॥ ३ ॥ नो मो विलग्नश्च न दै रृष्टः षष्टेष्टमे वार्कसु
न तै रृष्टः ॥ तौ वार्क संस्त्रौ शुचदृष्टि दीनौ जातस्य सद्यः कुणते वि
नाशं ॥ ४ ॥ पापा बुद्ध्यास्त गतो क्रूररायुतश्च ॥ शरीरे ॥ ५ ॥ शुचै र्यदा

ॐ
१५

मृत्कृत्वाश्च तवेदचिरुत् ॥ ५ ॥ ह्योहिमगोचयंगोपापैरुदयाहमगैः
कंदेषु शुभाश्च नवेदिनिधनं प्रवदेत् ॥ ६ ॥ करेण संयुत शिरीश स्मरं त्य
मृत्फलं गः ॥ कंदका बहिः सुते च वाहितं मृत्फलं दः ॥ ७ ॥ शशि
न्यारि विनाशगे निधनमांशु पापैः हितो ॥ ८ ॥ सुते चैरथ समाष्ट कंदलम
तश्च मिश्रैः स्थितिः ॥ ९ ॥ असन्निरवलो किते बलितिरत्रा संशुचेक
लत्र सदिते वपाप विजिते विलग्न अधिपे ॥ १० ॥ लगे ह्योशि शिनि
निधनं मेरु प्रकंदेषु पापैः पापांतस्तु निधनदिबुके घूनयुक्ते च च

१५

५॥ एवं लगे नवति मद न छिद्र सस्ते च पापे मात्रा साई यदि च न शुचैव
हितः शक्तिरुक्तिः ॥ १७ ॥ शयंतगे सज्जिरवी दमो एव दे त्रिको रोगो पगतेः श्रु
पापैः ॥ प्राणैः प्रयात्या श्रु शि श्रु वि योग मस्ते च पापैः सुदिनां शालगे ॥ १८ ॥ अशु
न स हिते गस्ते वदे कुजे निधना श्रिते जन निस्तुतयो मृत्फल गते रवौ उ स
शस्त्रजः ॥ उदयति रवौ शा तां शो वा त्रिको रोग विनाशे निर्धन न शुचै
वि यो पतैः श्रु चेर्युते हिते ॥ १९ ॥ असित शशां क च्छ मिजैः व्यय निव
मो दया निधना श्रितैः ॥ नवति मरण मा शुदे दिनां यदि बलि नागुरुणा

४४
पत्र
९७

नवीहिताः ॥ १० ॥ सुतमदननवांत्परं धेलग्रेष्वशुचयुतो मरणा यशीतर
श्मिः ॥ ननु सुतशशिपुत्रदेवपुत्र्यैः यदि बलिनिर्मुक्तो विलोकितो
वा ॥ ११ ॥ योगे स्नानगतवति बलिनश्च देस्ववातनुगृहमथवा पापैः दृष्ट
स्वबलवति मरणा वर्षस्पातः किल मुनिगदितं ॥ १२ ॥ इति श्रीचन्द्रका
तके रिह्याध्यायः पष्ठः ५ ॥ मययवनमणिं शक्तिपूर्वैर्दिवसकरादिषु
वस्त्राः प्रदिष्टाः ॥ नवीतिार्थविषयाश्चिन्तयन्तः देवाः संहितादशानि ॥
१९ ॥ २५ ॥ १५ ॥ १२ ॥ ११ ॥ १० ॥ ९ ॥ ८ ॥ ७ ॥ ६ ॥ ५ ॥ ४ ॥ ३ ॥ २ ॥ १ ॥
१० ॥ ९ ॥ ८ ॥ ७ ॥ ६ ॥ ५ ॥ ४ ॥ ३ ॥ २ ॥ १ ॥ १० ॥ ९ ॥ ८ ॥ ७ ॥ ६ ॥ ५ ॥ ४ ॥ ३ ॥ २ ॥ १ ॥

अनुपातरादिन किं त्यपेक्षया माह ॥ तथा ब्रह्म लिख्यते ॥ प्रमाण मिच्छातु समान जीती ॥ अद्यंतयोस्तः फलमभ्य
माता ॥ मध्ये तदिच्छा दत्ता माद्यन्त स्यात् ॥ दिच्छा फलवस्तु विधिर्विहिते ॥ १९

तस्मै रस्वै अनुपातो दोरा चंद्रा प्रतिममपरे राशि तुल्यवदंति ॥ दिवा वक्रं स्फुटं
गते ह ॥ यते स्वत्रि नागः स्वर्यो विधि न्युतिष्ठ च दलं जोष्य शुक्रार्क पुत्रौ ॥ २
सर्वार्द्धत्रिचुराणां पंचषष्ठनागा मदीयं ते वायव्यं नवनाद स सुवार्म ॥ स स्वर्ध
क सति ते ये राशिगानामेकां रादेरतिबली तथा सदत्पः ॥ ३ सार्द्धे दितो दि
न नवांश दत्ता समस्ता प्रागाष्टयुक्तरात संख्यमुपैति नाशः ॥ क्रूरवि
लम्बसहिते विधिना च नेन सौम्ये दिते दल पुनतः प्रलयं प्रयाति ॥ ४ समाः
षष्टिर्दिवा ॥ २० मनुजैर्करिणां पंचच निशा दद्यानां द्वात्रिंश ॥ ३२ तैरवरक

४४
प्र
१८

वृषभे

सा

रत्नयोः च चरुतिः २५ ॥ विरूपाक्षायुः २४ वृषभमदिष्योर्दश शुभा
१२ स्तुतं च गादीनां दश साहिता पृथ्वी परमैः ॥ १ ॥ अनिमिष परमांशके
विलम्बे शशितनये गविपंचवर्गः २५ लिङ्गे तवति हि परमायुषः प्रमाणे
यदि स हिताः स कलाः स्वर्गनेषु ॥ ५ ॥ आयुर्दाय विष्णुप्रेषि चैव
देव स्वामी सिद्धेन श्यके ॥ दोषः स्वप्नं जायते सर्व रिष्टं ॥ दिवाना
युर्विशतेः स्यादधस्तात् ॥ ७ ॥ ६ यस्मिन् योगे हर्णमायुः प्रदिष्टं तस्मिन्
प्राक्तं चक्रवर्ति चमनैः ॥ प्रत्यहोयंते पुदोषा परोपि जीवंत्यायुः पूर्यते

१८

र्थे विनापि ॥ ८ ॥ स्वमतेन किं लाह जीवशर्मग्रहदाये परमायुषः स्व
 रांशं ॥ ग्रहनुक्तनवांशराशिनुत्यं बज्रसाम्भसं मुपैति सत्यवाक्ये
 ॥ ९ ॥ सत्योक्ते ग्रहमिहं लिप्तीतत्परातदयेनां ॥ मंडलनागविशुद्ध
 ॥ १० ॥ द्वाभ्युत्पुः शेषा मांयाः ॥ ११ ॥ स्वतुंगवक्रोपगतौ स्त्रिंशं गुणं दिजतमस्व
 शकनस्त्रिंशं ॥ १२ ॥ यान्तिशेषं नंदतचाषिते समानतमस्य प्रथमेप
 दारितं ॥ १३ ॥ किं वत्र चंशप्रतिमं ददाति वीर्यानिता राशि समं च द्वांशं
 क्रूरशदयेयो पचयः सनां च कार्ये वंशे प्रथमोपपादिष्टः ॥ १४ ॥ सत्योप

ना

परेकरता लायीते वर्ष नहाते म
 या ॥

सदिवसा
 ३ द्रेः काणोः ग
 चकापदानि
 शकुलराप
 दानि

~~कुरु~~
 केसय नागला
 धतेने ॥ १२ ॥ न म
 लो जे लखन
 योजक राषव
 पादिक
 राक्षसपरि
 छिन्नं क्रम १२
 नागलाजि

जोबलवती हो
 सहो यो नुक्त
 राशि सम वर स
 हो रानां वास
 माहने लीये
 प्रथमयाग्रहनी
 वर्ष नहाते म

४४

पत्र

१९

देशो वरमत्र किं तु ऊर्वं ^त योग्यं च कुवर्ग एणाभिः ॥ आचार्य कंच च वज्र
घ्नतायामेकं तु यद्गुरित्ति देव कार्ये ॥ १३ गुरुशशि सहितो ऊर्ली रत्न गेश
शितनयं तु गुरु देव के दयाते ॥ नवरिपु सह जो पगे श्वशेषैरामितमि
हायुरनु क्रमा कीर्तिना स्पात् ॥ १४ इति श्री हृदत जात के आयु र
याधायः ॥ उदयर विराशां क प्राणि के जा दिसं स्था प्रथम वयसि म
ध्ये ते वदकः फलानि ॥ न दिन फल विपाक के प्र सं स्था य ना वे च व
ति हि फल पंक्तिः पूर्वमापोक्तिमपि ॥ १ आयुः तय नो दिय त देव के त

प्रसंख्ये च ज्ञावे ल्यादशा सा प्रबलस्य पूर्व॥ सम्ये बहुना बहुवर्षदस्य ते
पातु साम्ये प्रथमोदितस्य॥ २ एकर्हयो र्धमपक्रत्य ददोति त्रुस्त्रं शत्रिको
एगृहगः स्मरजः स्वशंरं॥ पादं फलस्य चतुरस्तगतः सद्दोरा स्त्रेवं परस्परग
ताः परिपावयंति॥ ३ स्त्रानान्यथैतानि सवर्णयित्री सवर्णपधस्त्रेदवि
वर्जितानि॥ दशाष्टपिंडे गुणकायथारं स्त्रेदस्तदैकोनदशा प्रतेदः
॥ ४ संम्यक्वालिनः स्वहृगज्ञागे संपूर्णबलवर्जितस्य रिता॥ नीचांश
गतस्य शत्रुनागे ज्ञेया निष्टफला दशा प्रस्तौ॥ ५ नष्टस्य त्रुंगादव

४४

पत्र
२०

पडती

भा

वडती

शेदिसझामध्यानेवेसासुछदुचुग॥ आरोहिणीनिम्नपरिचक्रतस्य
नाचाप्रिनांशेषधमा नवेसा॥ ५ नीवारिनांशे समवास्थितस्य शस्ति
गृहेमिश्रफलाप्रदिष्टा॥ सांझानुरूपानिफलानथैषां दशासु व
हामि फलोपयोगे॥ ७ उत्तरैधमसमध्यप्रजितादृक्काणेश्चरनेषु चो
क्रमात्॥ अशुचैष्टसमास्थिरेकमाद्योशयापरिवर्त्यितादृशा॥ ८ एकं
१ दौशं विंशति २ धृति १८ कृति २० पंचाश पंदेपाक्रमात्॥ चंडारेण्डज
उक्ते जीवदिनकृतदेवाकरीणंसमाः॥ स्वेस्वेः पुष्टफलानि सम

२०

नव

उत्तितैः पंक्तिर्दशायाः क्रमात् ॥ अंतर्लक्ष्मदशा शुचैति यवनानेष्टुतिकेचित्तया
॥ ९ ॥ पाकस्वामि निलग्नैरेसुहृदिवावोस्थितौ मपि वा ॥ प्रारब्धा शुचदादशा
त्रिदशा षट्पला जेष्ठवापाकके ॥ मित्रोच्चोपचयत्रिकोणमदनेपाके श्वर
स्पष्टितः चंद्रः सत्फलबोधनानि कुरुते पापानि वातेन्यथा ॥ १० ॥ प्रार
ब्धादिमगोदशा स्वगृहगे सौख्यार्थमानापेदा कौतुहलप्रयतिस्त्रियंबु
धगृहे विद्यासुहृदि तदा ॥ ११ ॥ उरं पथालये रुषिकरी सिद्धे सितेर्दो
नदा कुस्त्री दाम्भुनं नयो गुरुगृहे मानार्थसौख्यावदा ॥ १२ ॥ सौख्यं

४४

पत्र
२१

खंनखदत्तचर्मकनककौर्थाध्वरूपादवौ॥स्वेच्छं^{वै}र्धनजस्त्र
मुद्यमरतिःस्वातिजतापोनतिः॥नार्यापुत्रधनारिशास्त्रकृतचुक
रूपोज्ञवावा॥पदस्त्पागीपापरतिःस्वच्छत्पकलदोहक्रोडपीडामया
॥१२इदोःप्राप्यदशोफलाभिलक्षतेमंत्रदिजात्फज्ञवानोहृदीरविका २१
खस्त्रजसमक्रीडातिज्ञानाश्रमेः॥निजालस्यमृदुदिजामरतिःस्त्री
जन्ममेधावित॥कीर्त्यर्थोपवयहमौववलिनिर्वैरस्वपदेराच॥१३
नौमस्यारिविमर्दरूपसदजदित्पाविकाजैर्दने॥प्रदेषःसुतदारमित्र

सहजैर्विहङ्गुहं विषिता ॥ १४ ॥ रक्तास्तकज्वरनंगपित्तजनिताः रागाः परस्त्री
कृताप्रतिः पापरेते रधर्मनिरतिः पाशघती दूरा निव ॥ १५ ॥ बोध्यां दोष
सुहृद्गुरुदिजधनं विहङ्गुशं सायनायुक्तिरव्यसुवर्णवेसरमदी
सौभाग्यसौख्यप्रयः ॥ १६ ॥ दास्योपासकनकोशलेमतिवयोधर्मकथा
सिद्धयः ॥ १७ ॥ पाशघं श्रमबधमानसशुचः पीडावधाउत्रयात् ॥ १८ ॥ जैवां मा
नगुणोदयोमतिवयः कंतिः प्रतोपोन्मतिमहिम्नोद्यममत्रनीति
नयतिः स्वाध्यायमित्रैर्दत्ता ॥ १९ ॥ दिमाश्वी तज्जंजं रविवयः प्रतिश्रस

४४

पत्र

२२

द्रुमिपैः॥ सुहृन्मोदागदनाश्रमःश्रवणरुच्यैरंविधर्माश्रितैः॥१५ शोक्ता
गीतरतिःप्रमोदसुरसिद्धव्यानपातौबरस्त्रीरत्नकृतिमन्मथोपकर
णशानिष्टमित्रागमाः॥ कौशर्यक्रयविक्रयेष्ठमिनिधिप्रतिधनस्याग
माहृदोर्वीरनिषादधर्मरदितैःवैश्वदेवैस्तेदतः॥१६ सौरीप्रायस्व
रोद्वापहिमदिषीष्टांगनावाप्तयः॥ श्रेणीग्रमपूराधिकरजनिताप्रजा
जधन्यागमः॥ श्रेष्ठीयानिरकोपमोदमरिनेव्यापत्रितेन्द्राश्रमाः॥ नृ
त्पापत्यकलत्रनर्शनमपिप्रान्नातिववगतं॥१७ दशासुशस्तासुशु

२२

नानि पूर्वतन्निष्ठसंज्ञास्व शुचानि चैव ॥ निश्चास्तु निश्चाणि दशा फला
निदोराफलं लग्नपतैः समानं ॥ १९ संज्ञा धोषेयस्य यत्तद्व्यमुक्तं कर्माजी
वायस्य यस्योपदिष्टः ॥ नावस्त्वाना लोकयोगो ज्वं वत्तत सर्वतस्य या
ज्यदशायां ॥ २० छायां मद्वान्नत रुतां व सर्वनिर्व्यं जयंति स्वदशामवा
प्य कंषं ग्निवाद्यं वरजान् गुणांश्च नासास्य कृक् चक् श्रवणानुमेया ॥
२१ शुचिफलददशायां तादगे वांतरात्मा जनयति बुद्धिपुसां सौख्यं मर्षा
गमं च ॥ कथितफलविपाके स्तर्कये ह्यर्ते मां जा परिणमति फलांतिः स्व

४४

पत्र

२३

अचिंतास्ववीर्यैः ॥ २२ एकगृहस्पष्टदृशफलयाचिंतेधेनाशवदेद्यदधि
कंपरिपचातेततूनान्योग्रदस्वसदृशमन्यफलंदिनस्तिस्वांस्वादशामु
पगताः स्वफलप्रदास्फः ॥ २३ इतिष्टद ऊतकेदशाध्यायाष्टमः ॥ १॥
स्वादकः प्रथमायबंधुनिधनच्याज्ञातयोधूनगो १॥ १॥ ४॥ १॥ २१०॥ १॥ ७॥
स्वादिष्टुवतद्वदेवरविजातुष्टक्रान्मरांत्यारिगः ७॥ १२॥ ६॥ जीवार्धर्मसुताय
शत्रुष्टुदशा ~~स्वा~~ स्त्रायारिगः शीतगो १०॥ ३॥ ११॥ ६॥ स्तवैवांत्यतपः सुते
पुचबुधात् १०॥ ३॥ ११॥ ६॥ १२॥ १॥ ५॥ ११॥ ३॥ ११॥ ६॥ १२॥ ४॥ नग्रा ~~स्व~~ बंधंत्यगः ॥

५॥ ५॥ ११॥ ६॥

२३

पञ्च

28

वा

कक्षात्सास्यदचास्तते १०।७।२।१।९९।५९।४-३

[illegible]

४४
पत्र
२५

वारिगः ५३१९९१९६ त्रिनवषट्पुत्रागमांते कुजात ३१९६५१५१११२ श्लो ४
मंदस्वा त्रिभुता त्रिशत्रु पुष्टः ३१५१९९६ साशो त्यगे नृ सुतात १०११२
३१५१९९६ केदा या ह धने विना ११४१७१९०१९११७१२ उपवये धा ये सुषेष्ट दया
त ३१६१९९१९०१९४ धर्माया रिदशो त्यमृ त्फ पुष्ट धात ९१९९१६१९०१९२१ चंद्रा त्रि २५
षट् लातगः ३१६१९९७ ह्यं त्यायगतः सितात ६१९२१९९ सु रगरोः प्राप्तिं त्य धी
शत्रुगः ॥ १९९२५१६ श्लो ७ इति निगदितं मिष्टं नेष्टं म न्य दिशेषां दधिक फ
ल विपाकं जन्म नात्र त्रंदयः ॥ उपवय गृह मित्र स्वाच गाः पुष्ट मिष्टं

यदा होरे दोः सकाशात् दशमगत्य दानास्ति तदा नेह को स्य दपति गारा नाथ दत्ता अर्था निर्वक्तव्या । यः न । २३ । श्री कौत्तु आसा
दपतिः यस्य न वारा न वति तस्मात् अर्था नि ।

वपवपगृहनी चारति गैने ह संपत ॥ इति वृद्ध ज्ञात के ह क वर्गा धनयः ॥
न वम ॥ अति पिष्ट पिष्ट निशु मित्र ज्ञात स्त्री नृतं क जना दिवा करायैः ॥ हो
रे हो दशम गते विकल्पनीयां नेह को स्य दपति गारा नाथ दत्ता ॥ अर्का
शेटण कंन को ए नेष जायै श्रुं दं शो रु पि ज न जंगना श्रये श्र ॥ धा व
नि प्रहरण साद सैः अजं शो सौ म्यो शो लि पि गणि तादि का व्य शिले ॥
२ जीवां शो छि ज विबुधा करा दि धर्मैः ॥ अर्का शो मणि रज तादि गो म दि धो
सो रां शो श्रम वध नार नी च शिलेः कर्म राधु धित न वं श कनी सिद्धिः

४४

पत्र

२६

॥ मित्रदिवि गृह गते स्ततस्ततो र्थानुत्तुंगस्त्वे बलिनिर्वंजा स्करस्ववी
यति ॥ आयस्त्वे रुदयधना श्रितैश्चसौम्यैः संचितं बलं सुदितैरने
कभस्त्वं ॥ इति कर्मजीवो धायदरामः ॥ १० ॥ प्राहुः यवनास्तु गगैः क्रूरैः क्र
रमतिर्महीपतिः क्रूरैस्तु नडी वरा कर्माणाः पदैर्दित्याधिपः प्रजायते ॥ ११ ॥ वक्र
र्कजा कर्कशु रविः सकलैस्त्रिभिः स्वाच्चेष्टुषोडशान्नपाः कथितैकलये ॥ १२ ॥
काश्रितेषु चंतये कतमे विलग्रे स्वहेत्रे गंशि ॥ शिनिषोडशान्नमिषा स्फः ॥ १३ ॥
तमगते लगे वंडवा चंडवजितैः ॥ चतुरोद्योगैर्दृष्टे नृपाः द्वाविंशतिस्तु

२६

ताः॥३॥ यमे वै ~~गुरु~~ गुरुचर्को जे ग विरशिनि ते रेवतनुगे न्युक् सिंहाति स्वे शि
शिजगुरुवक्रैर्नयतयः यमे इ उगे स विरशिनि जौ षट् तवने उ लोडं उ हने
ससित उ उ जौ वैश्चनरपौ॥४॥ उ जे उ गे कौ दो र्दनु वि यमने वने पतिः पति
ननेश्चान्पः हिति सुत विलने सशशिनि॥ सचं डे सौरे स्ते सुरपति गुणे
चापधरगे स्व उ गस्ते नाना बुंद यमु ययाते हिति पतिः॥५॥ ष से लगे दो
स विरगुरु तीक्ष्ण सुतनयेः सु ~~सि~~ ज्ञा या खस्ते नवति नित्यमा न्मान हित
वपतिः॥६॥ मगे मंदे लगे सद उ रिपु धर्म वाय गतेः शशा काये रमातः पृथगुण यश

४४

पत्र

३७

पुंजलपति॥ हृदये सेंदो जीवे मृगमुख गते च मितनये॥ स्वतुंगस्त्वोत्तरे
नृगुजाशशिजावन्नपाती॥ सुतस्त्वोवका किं गुरु॥ राशिसि तांश्चापि हि
बुके बुधे कं न्याल गे नवति दि नृपो न्योपि गुरु एवान्॥ ७ ॥ जष सेंदो तगे घ
टमृगमृगे जषु सदितैर्यमा राके जातः संखलु मनुजः॥ श्वास्ति वस्तु धौ॥ अजसा
रं मृते राशि गृह गते चानरगुरौ॥ सुरजे वाल गे नवति दि नृपो न्योपि गुरु एवान्
॥ ८ ॥ कर्कि राक्षस तस्त्वो जीवै र्वै सु सितै र्शाय प्राप्तेः॥ मे प गते के जाते विं चो दि
क्रम युक्तं पृथी नार्थे॥ ९ ॥ मृगमुखे के तनयस्तनु संस्वः॥ कय कुली रहरयो धिययु

२७

कामिधुनतौलि सदिता बुधशुक्रौयदिततः पृथुयशः पृथिवीशः ॥१०॥ स्वौचसे
स्वबुधेनगे नृगोमेषरणाश्रितो सजीवे स्त निशानाथे राजमं दारयोः सुतो ॥११॥
अपिखलमलाजातमानवा राजाजः किमुत नृपत्रको काः प्रोक्त नृपालयोगे ॥
नृपतिअलसभुद्धाः पार्थिववदमागै जेवति नृपतिभुलास्तोष्ट नृपालजोपि ॥
उच्चस्वत्रिकोणगैवलस्वैस्त्रायै नृपतिजो नरेन्द्रा पंचादि निरूपवंशजा
तादीनैर्वितयुता न नृमिपालाः ॥१३॥ लेख्यस्वैर्जैदौलये नौमेस्वोत्वे अनेने
देवापप्राप्तेजावेराइः पुत्रं विया जूमे नाथी ॥१४॥ स्वर्दशुक्रपातालस्वधर्मस्व

४४

पत्र

२६

नैत्राप्रवदो॥ ३॥ अश्विं क्यो गेहं प्राप्तिं प्राप्ते शेषे जीतः स्वामी नृमो॥ ४॥ सौम्ये वीर्ययुते
उतुसंस्के वीर्यादो चक्षुः सुचयाते॥ ५॥ धर्मार्थोपचयेष्वथ शेषे धर्मात्मानुपजः
पृथिवीः॥ ६॥ वषादये मृत्तिधना बरिता नगेः शशांकजीवार्कस्तुलतापरैर्नृपः॥
सुरवे शुरैश्च शशितिमदाधिता॥ यमोदये कालाच गतैर्नृपापरैः॥ ७॥ मेघूरगा २६
यतनुगाः शशिमंदजीवा शरौधने सितरवी दिव्य केन रंजिताः॥ कलासितौ शशि
सुरे उपसिता कसौ म्याहोरास्तु रचास्तु च स्वप्तिगताः प्रजे री॥ ८॥ कर्मलंगु
नपाकदशायां राज्यान्धि रथवा प्रवतस्य॥ शत्रु नीचगृह्यातदशायां क्षिप्रं

संश्रयदशापरिकल्पाम् ॥ १९ ॥ गुरुसितबुधतमोसप्तमस्त्वेकपुत्रेचिद्यतिदिवसना
 येनोगिनांजन्मविंशतः ॥ शुभबलयुतकेद्रेः क्रूरनस्त्वेश्वपौषव्रजतिशबरस्याः स्वामि
 तामर्थनाच्च ॥ २० ॥ इति श्रीवृद्धतज्जातकेराजयोगाध्यायः ॥ १९ ॥ नवदिक्वसवश्चिस्त्रि
 काग्निवेदेर्गुणितादित्रिचतुर्विकल्पज्ञास्यः ॥ यवनैस्त्रिगुणितुषट्शतीसाकधि
 ताविस्तरतोऽत्रतश्मसः ॥ १ ॥ रजुर्मुनिनालैर्नलैश्चरायैः सत्यस्याश्रयजान्जगाद
 योगान् ॥ केद्रेः सदसैराखैश्चकसर्पैः कधितौ परासरेण ॥ २ ॥ योगाव्रजं त्वाश्रय
 जाः समर्थयवांजवज्रोडज्जगलकायैः ॥ केद्रेपगप्रोक्तफलेर्दत्ताखोवित्पाड

सर्वशरीः
 चराशिरु
 तदारज्यो
 यदास्त्रि
 शिरुतदा
 स्त्रिशाशिरु
 तदानलये

४४

पत्र

२९

रन्ने नष्टय कफलोतौ ॥३॥ आसन्न केद नवन ह्यगैर्ग दारवा स्तन्य स्तगे पुश
कट विदग ख बंधो ॥४॥ गार कं नवम पंचम लग्न संस्केः लग्नान्यगै हल मिति प्रव
दंति संज्ञाः ॥५॥ शकटांड जव बुजा शुनैर्वज्रं तदि पशत गैर्यवः ॥ कमलं तु विमि
आसं स्थितैर्वापी तद्यदि केद बाह्यतः ॥६॥ पूर्वशस्त्रानुसारेण मया वज्रादयः उ
ताः ॥ वदुर्थं ववने स्तर्यात् इति तौ च वतः कथं ॥७॥ कटकादिप्रदत्तैश्च वतुर्गद
गतैर्ग है ॥ यूपे पुशक्ति दंडा रवा दोरायैः कट कै क्रमात् ॥८॥ नौ कट छत्र वा पा नि
त घत्सत्प सही संस्थितैः ॥९॥ संज्ञा जाता दीनैर्विद्युती न नृमि सत्ताः ॥१०॥

२९

अर्द्धवदसुनावायैः प्रोक्तस्त्वं न्यर्हसि स्थितैः ॥६॥ एकांतरगतैरर्थोऽसमुद्रः षड्गुहाश्च
स्थितैः ॥ विलग्नानि स्थितैश्चक्रमित्याकृतिजसंग्रहः ॥७॥ सत्त्वो रखा योगाः स्थैः
सप्तसप्तर्हसंस्थै रिकायाया हलकी दामिनी च ॥ पात्राः केदारः शूलयोगो
युगं वागोलश्चान्नान् पूर्वमुक्तान् विहाय ॥८॥ इत्थं विदेशनिश्चरतौ धनं
वैश्वर्याज्जामोनीधनीचक्रशले बद्धन्त्ययुक्तः ॥ वागास्त्रिस्थानि प्रणान
लजाः ॥ स्त्रगुह्यो नोगाविता बुद्धगता बद्धदुखः भाजः ॥९॥ आश्रयोक्ता
स्तुविफलानवन्त्यन्यैर्विनिश्चिता निश्चायैस्तैः फलंदयुरनिश्चाः स्वफलप्रदान ॥१०॥

(४४)

पत्र

३०

यज्वार्थं ता कू सततमर्थं अविर्गदार्थं ॥ तद्वृत्तिं कु क्रा कटजः समुद्रः उदारः
हृत्तो दनः कलहस्तु विदगे प्रदिष्टः ॥ मृगाटके विरस्तु स्वीकृषिस्तु दलास्वो ॥
१७ वज्रेण पूर्वस्तु स्वितः सुचंगोति स्तरे ॥ शौर्या नितो यथयवेस्तु स्वितो व
योतः ॥ विद्धातु कीर्त्या मितसौ रवा पुतः ॥ छावा धानतु स्विस्तु स्वीनि ॥ ३०
धिल्लनू दाता ॥ १८ त्यागात्मवानू क्रतुश्चै वरे ॥ यते वपुः पेदि ॥ स्त्राय युष्मध्
धिल्लतः शरत्तु शरत्तु ॥ नीवोलसः सुखधने विद्युतश्च शक्तौ ॥ १९ दंडे प्रियै वि
रहितः पुरुषो व्यदृतिः ॥ २० कीर्त्या युतश्च न सुखः लपराश्च नौडः कूटनृत

शूरसुकार्मुक नवप्रणमोत्पसौ हः॥

॥ जवनबधनपञ्चजातः॥ चतुर्विधः स्वजनसौहृदकरोत्पसौ हः॥ १५ ॥
उजः सुनगकांतवपुप्रधानस्तोयातयेनरपतिप्रतिमस्तुतो गौचक्रेनरे
कुक्कुटधृतिरंजितं किंवाणो जवश्च निपुणः प्रियगीतनृत्यः॥ १७ ॥ दातान्यका
र्यनिरतः पक्षपश्चदाम्निपारोधनोजनविशीलस्तनृत्यबधुः॥ ६ ॥ केदारुः च
षिकरः सुबहुपज्जो ज्वा शूरहृतो धनसुविधिवनश्च हलो॥ १८ ॥ धनवि
हितः पाषाडी स्याद्युगेयगोलके विधनमलिनो जाते पितः उशरालसोचनाः
॥ १९ ॥ निगदितायोगासाई नोजैरिदनाचसा॥ निरुद्धः यतः फलदाचित्ता

४४

पत्र

३९

द्येते समस्त दशास्वपि ॥ १९ ॥ इति श्री बृहज्जातके नाम सप्तमोऽध्यायः ॥ २० ॥ अध
मस्तमुच्यते रिष्टान्पर्वकेंद्रादिसंस्थे । शशिनो विनयवित्तज्ञानधीनेषु गुणानि
॥ अहनि निशचये देवे धि मित्रांशके वा सुशुभं स्तितुष्टे वित्तवान् स्या
सुखी च ॥ १ ॥ सौम्यैश्च शरिणिधनेषु धियो गृह दोस्तस्मिन्मय सत्तु वदिति
पालजन्मः ॥ संपन्नसौहृदविजवाहत शत्रवश्च दीर्घायुषो विगत रोग नयाश्च
जाताः ॥ २ ॥ दिवा कौस्तुभफागुफा इरधरां स्वात्पो नयस्ते गृहे शांतां शोकतपि
तो न्यथा उच्यते निः केन दु मो न्यै च स्वैः ॥ केन शीत — करे च वाश

३९

दयुते केन पुमोने धते के वि के पुन वंश के ध पि वी दी त्फ कि प्र सि धा न ते ॥ ३ ॥ त्रिंशत्स
पा सु न फा नु फा र वा ष ष्टि त्र य दौ र ध र प्र जे द ॥ ४ ॥ इच्छा विकल्पैः क्रमशो निनीय
ना ते निवृत्तिः पुन र न्य नी तिः ॥ ५ ॥ स्वयमधिगतवित्तः पार्थिवस्तस्य मोचात्तव
ति हि सु न फा यां धी ध न र वा ति मा श्र ॥ प्रचुर ग द शरी रः शीलवान् र वा त की ति वि
षय सु ष सु वेषो निवृत्तः श्र्याः सु फा यां ॥ ६ ॥ उत्पन्नं जोग सु ष सु के ध न वा द न
व्य स्था गा न्वि तो उ र्ध राः प्र च वः सु च त्प ॥ के न पु मे म लि न डः खि त नो च निं स्वाः प्र
ध्याः र व लान् प ते र पि वं रा जा ताः ॥ ७ ॥ उक्ता द शौ र्य ध न सा ह स वा न्म ही नः सौ

४४

पत्र

३२

वस्तुमान

म्यपदः सुवचनो निपुणः कलासु ॥ जीवो र्यधर्मसुखना कन्टपहजितश्च
कामोत्तुर्बुद्धिधनो विषयोपनोक्ताः ॥ १ ॥ परविचवपरिचुद्धोपनोक्तारवि
तनयो बल तनयो कार्यनजगेशः ॥ अक्षतल - उडुपो निदुपमृतिग
लिततनुश्च सुबो न्यथान्यहं ॥ लग्न्यादतीव सुमान् शशांकाशौम्यग्र
हेरूपवयोपगतैः समस्तैः ॥ दाम्नां समो लयवस्तुमाश्च तउन्नतायामन्येषम
स्वपि फलेष्विदमुक्तेन ॥ इति श्री वृद्धातके चर्यो गाध्यायः ॥ १३ ॥ निम्ना
उर्जनयसुषेकरासदितोयं नरमकारि नरं ॥ नौमेनोधिघरतिं बुधेन नि

३२

वि

पुणं धी कीर्ति सौख्या न्वितं ॥ करं वा कति नान्य कार्य निरतं शुक्रेण रंगा युधे ॥
नैवं स्वरे जेन धी कृशतं चाड प्रकारे पुवा ॥ कटं स्या सवकुं न पण्यम शिवे मा
उसवक्रः शरी ॥ संडः प्रश्रित वाक्यमर्थ निपुणं सौ नाग्य कीर्त्या न्वितं ॥ वि
क्रांते अरुतुख्यम स्थिरमतिर्वितेश्वरं सांगिरा ॥ वस्त्राणां ससितः क्रिया
दिउशतं साकी पुनर्नृसुते ॥ शरणा दिस्वेदकटै र्वावदरति वणिक्वा
ऊयोदाससौम्ये पुत्रु ॥ धादससु जीवेन वतिनरपतिः प्राप्नोति वि
जोवा ॥ गोपामप्लोयदहः परयुवतिरतो यत्नतः सस्तुरे जे ॥ उः स्वातो सत्य

ॐ

पत्र

३३

सधः सप्तविरतनये नृमिजे निदितः श्व ॥ ३ ॥ सौम्ये रंगवरो वृद्धस्पति युते ग
 तप्रियो नृत्पवित् । वाग्मी नृगणपः सितेन मृदुना मायापटुर्लघुकः ॥
 सहियो बकुदारवान् बज्रगुणः शुक्लेण युक्ते गुणे ॥ इहे ज्येष्ठमश्रुकरोऽसि
 तेन घटकजयतो न करोषि वा ॥ ४ ॥ असितसितसमागतेन च चतुःयुक्ते
 समाश्रयसं प्रवृद्धवृत्तः । तवति च लिपिपुस्तकवित्रवेत्ता । कथितफलेः
 परतो विकल्पनीयो ॥ ४ ॥ इति श्रीवृद्धज्ज्ञानके द्विग्रन्थयोगाध्यायः ॥ १४ ॥
 कस्मै ॥ शुश्रुषादिनिचलयुते ज्ञातापृथक् कवीर्यज्ञैः शाक्यां जीविकसि

३३

स्वेच्छे ह्यवृद्धविरकानिर्ग्रथवन्पाराणाः ॥ मादेयइयुशक्तिपाकरासितपा
नाकरीनैः क्रमात् ॥ प्रब्रज्याबलिनिःसमापरजितैस्तस्वामिनिःप्रच्युतैः ॥
राविलुप्तपुतकैरैरदीक्षिताबलिनिस्तजतनक्तयोनराः ॥ अजियावितमात्रदीक्षि
निदत्तैरन्यनिरीक्षितैरपि ॥ २ ॥ जन्मशोभैर्यद्यद्यष्टे कर्पुत्रं पश्यत्यर्किजन्मपवा
बलो न ॥ दीक्षाप्राप्ताऽत्यार्किः काणसंस्के ॥ नौमा कर्त्रोसौरिदृष्टे च चंद्र ॥ ३ ॥
सुरश्रमाशशिहोरास्वाकिं दृष्ट्वा सुधर्मे गुरुस्थनृपतीनौ योगजस्तीर्थ
कृत्स्यात् ॥ नवमचवनसंस्के मंदगेनैरदृष्टे नवतिष्ठपतियोगे दीक्षितः ॥

ॐ

पत्र

३४

धिवेदः॥४॥ इतिष्टद ज्ञानके प्रव्रजाध्वयः पंचदशः॥१॥ प्रियः नृपणः सुभ
पः सुचनगोददो श्विनी पुमति नमो श्व॥ कृतानि श्वयः सत्यो रोगदह सुखित
श्वतरणी पु॥१॥ वज्रकुपरदाररतैस्ते जस्वी कृतिका सुविज्ञातः॥ रोहिणी
सत्यशुचिप्रियंवदश्च स्थिरस्वरूपश्च॥२॥ चपलः श्वरुः॥ नीलः उपद्रुमः सा
दीधनी मृगो नोगी॥ रागवर्तकृतं प्रोदिस्त्रः पापश्चरो जर्हो॥३॥ दाता सुखी सु
शीरो उर्मिधरोग नाकिपांशु सुश्व॥ अत्येनव वसंतुष्टः पुनर्वसु जय
ते मनुजः॥४॥ रातात्मा सुचनगः पंडितो धनी धर्मसाश्रितः पुष्यो॥ राग सर्वज्ञः पापः कृत
श्वधो वृश्चो जंगो सुचनगो विष्णुप्रधानो नोगी सुखना कवी वफलुन्यां नसा दीष्टपा नपेष्टा गीतस्कोरहस्ते॥५॥
वज्रचपधनो नोगी सुरापी पितृभक्तो महोद्यमपित्रे॥ प्रियवाक दाता द्युतिमान नरनो नृपसेवको नोगो॥७॥ जमेरा
पाप

वित्रां वधरमा लधरः सुतो वनांगश्च। नवति वित्रायां। दांता वणिक् कृष्णालु प्रियवा
कधर्माश्रितस्वातो॥६॥ इत्युर्ध्वो युतिमान् वचनं पटुः कलदक्षदिसाधालु। आ
द्यो विदेशवासी चक्षुर्धुरनो नुराध। सु॥७॥ ज्येष्ठसु नवकुमित्रसंयुतो धर्मस्त
प्रवुरकोपः॥ मलेनानी धनवान् सुखी च दिम्बु स्त्रिरो नो गी॥१०॥ इष्टानंदकलत्रो
मानीष्ठ सुहृदश्च जलदेवो वै च विनीतधर्मा कवकुमित्रस्ततः सुच गश्च॥११॥
श्रीमान् प्रवणेश्वरवानुदारदोरोक्षी धनमन्वितः स्वयातः॥ दाता द्यः श्रेणीत
प्रीयो धनिष्ठा सुवज्रनादिदातुः॥१२॥ स्फुरवाक्यवासी रिपुदासादसिक्
शतत्रिषदुदुगाह॥ नृपदा सुहृद्भिर्गुः स्त्रीजितधनपटुरदाता च॥१३॥

४४

पत्र

३५

वत्कास्तु विप्रजावान्जितरात्रुर्धर्मिको द्वितीयास्तु ॥ स्तु संप्रसंगं सुचंगः
शूरः सु विरधेवान्पोले ॥ ४४ रतिवृत्तजातकेन दत्तगुणाः घडशोधायः ॥ ४५
वृत्तास्तामदगुल्लशकालमुक्तु कदिप्रपसादोदनः कामीडुर्वलजातु रस्तिर
धनः शूरो गनवत्तनः ॥ सेवाइः ऊतखखीव्रणं कितशिरामनी सदाशूर
जः ॥ शोक्तापाणि तले कितो निवपतः स्तोयवनीशः क्रये ॥ १ कांतः खेतगतिः ४
थुरवदनः प्रहस्य पांश्वं कितस्त्यागी केशः सदप्रतुः कऊदवान्कन्याप्रजः
श्रेष्ठा ॥ ५५ पूर्वबोधुधनात्मजे विरहितः सौभाग्ययुक्तः लमीदीप्राग्निः प्रमदा
प्रियः स्तिरसु लक्ष्म्यां तसौ स्वागति ॥ २ स्त्रीलालः सुरतोपचारकुशलतामा

३५

दणः शास्त्रचित् दतः ॐ चित्तमर्द्धः पुटुमतिर्द्विस्थितिपूतवित् ॥ चार्धगः प्रि
युवाक प्रनन्दणम् चिगीतप्रियोन्त्यवित्तुकीव यतिरतिं समुन्नतन सचदे
तयर्द्धगे ॥ ३ ॥ आवक्रुतगः समुन्नतकटिः स्त्रीनिर्हितः समुन्नितदेवशः प्रचु
रालयः दयधनैः संयुज्यते च वरुहस्वः पीनगलः समेतिववशं साम्नासु
रुद्धसलः स्तायोद्यानरतः स्ववेरमासादिते जातः शशोकेतरः ॥ ४ ॥ स्त्रीरुः
स्वर्णदण्डुर्विशालवदनः पिगेद्धणो ल्यात्मजः स्त्रीदिषी प्रायसां सकानन
नगः अण्यकार्यचिरोद्धतिरुद्धदंतमानसः संपीडितास्था

४४

पत्र

३६

गवान्चिकितः स्वरधीः सुगर्वितमनामा उविषयो कंचो ॥ ५ - ब्रीडमंध
रवारुचीक्षणगतिः श्रुतां सुवाडा सुखीक्षरः सत्यपरः कलासुनिपुणः
रास्त्राधीविष्मिकः ॥ मेधावी सुरतप्रिययः प्रियपरगृहे विवैश्वसंयुज्य
ते कंन्यायां परदेशगः प्रियवचः कंन्याप्रजं जाल्पात्मजः ॥ ६ देवब्रह्मणासा
धुश्रजनरतः प्रहः सुविस्त्रीकृतः प्राप्सुस्सूतनासिकः रुराचलजात्रोट
नार्थान्वितः ॥ ७ पृथुलनयनवृक्षा वृत्तजं मेरुजा नुर्जनकशुक्रविभुक्तः श
रावेवाधितश्च ॥ नरपतिभुलपूज्यः पिंगलकरचेष्टा स्वगङ्गालिशाम्पा

३६

कचिन्नयापोलिजातः॥६॥ आदीर्घस्य शिशोधरः पितृधनस्त्यागी कविर्विर्यवा
नूक्तास्त्रुत बरदश्च श्रवाधरनसः कर्मघतः शिल्पवित्ताकुञ्जासः कुनखी
समांसलनुजः प्रागज्ञवान् धर्मवित्तबन्धुद्विटनवलासमेतिचवर्गोसाम्नेव
साधोऽश्चः॥९॥ नित्यं लालयति स्वदारतनयात्तु धर्मध्वजो धृतराः॥ स्व
लक्ष्मीमकटिर्गृहीतवदनसौ नाग्ययुक्तो लस॥ शीतालुमनुजो तनश्च
मकरेण वाधिकः काव्यरत्नप्लुषागम्यजरोगनाशुनिर्हते सत्यकलजो हरी
१० करनंगलशिरालुखररोमसदीर्घतनुपृथुचरणो रुष्टहृत्तपनास्यक

५३
३७
विर्वरः॥ परवानि तार्थपापनिरेते हयहृदि युतप्रियं अममभुलोपनसु हतह
टजोऽधसहः॥ ११ जलपरधवनं तोतावस्त्रदीपानुरक्तः समे अकिरशरीरसु
गनशो हृदके॥ अतिरवतिसपनं नानुस्त्री जितश्चाग्रहृदि युतिनि
धिवननोगीपंडितश्चांत्यराज्ञो॥ १२ बलवति राशेतदधिपतिवा बलयुक्तः ३७
स्यादितुदिनां शु॥ कथितफलानामविकलदाता राशिवदतो न्येपादुपरिचि
त्पाः॥ १३ इति हृदजं तके चंद्रराशिस्वत्तावः॥ १४ प्रथितश्चरुशहो ल्यवित्तः
क्रयगेचायुःधमहिउथगनागो॥ गविवस्त्रसु गेधपण्यडीवीवतितो॥ ह

दुर्जालगेयवाद्यैः॥५॥ विद्याज्या। वतिप्रवितवान्मिथुनगेनानौअलीर
स्त्रिपेते। तीक्ष्णः स्वः परकार्यकृतश्चमपथः। केशैश्चसयुज्यते। सिंदस्त्रवनरै
लगेछलरतिवीर्याविनोदः। पुमान्कन्यास्त्रिलिपिलेक्षकावागणितज्ञाना
न्वितः स्त्रीवपुः॥५॥ वातस्तौलिनिशोडकोऽध्वजनिर्तोहरूपकोनीचकृत॥ क
रः साहसिको विषार्जितधनः। शस्त्रांतगोलिस्त्रिपेते। ततपूजो धनवान्धनुर्ध
रगतेतीक्ष्णनिषकारकोनी। नीचोदः। कुचलि। शृंगेल्पधनवानूलक्षोक्क
न्यनागोरतः॥१६॥ नीचोद्यतेतनयनागपपरिच्युतोस्वः। तोयाक्षुपस्यविज
वोवनिताहतेत्ये॥ नक्षत्रमानवतनुप्रतिमेचित्तागेलक्ष्मादिशेकुदिन

४४

पत्र

३४

रश्मिदिनेशयुक्तो ॥ ७ ॥ इतिरविचक्रः ॥ नरपतिसंज्ञितात् नचक्षुपवणिक
सधनचततनुचौररुविधयैयांश्च ऊजः स्वगृहे ॥ पुनतिजितानसु
हृतसुखिमान् परदाररतान् ऊहकसुवेषज्यारूपरुपान् सितचेजनयेत्
॥ १८ ॥ बौधोऽसहस्तनयान् विमुहूतूतज्ञो गंधर्वदुहृजशरः फदर्पः रूप
गोऽजयोऽथ ॥ १९ ॥ चांदेर्धवान्सलिलयान् समार्जितः स्वप्राज्ञः च नृमिति न
यैविकलः खलश्च ॥ २० ॥ निःस्वः केशसहोवानी तरचरसिंहे लयदारम्भे
जो ॥ जैवेनैकरिपुनरेऽसचिवः रवाते न यो ल्यात्मजः ॥ २१ ॥ दुःखान्तरताते
विधनोऽतनो नृतरताक्षराश्च ऊजस्तस्मिन् ॥ नौमे नृरिधनात्मजेभ्य

गगने नरणोऽथ नातसमः ॥ इति नौ सवरः ॥ धूतज्ञपा नरतना स्तिक
चौरनिः स्वाकु स्त्रीक कदल दक्ष सत्परताः अजर्त्त ॥ आचार्यै न्तरि सु
तदारधनर्जने कृष्णः शौक्रे वदाना गुणनक्ति रता श्वसौ गो ॥ २१ चिक च
नशा स्त्रकला विदग्धः प्रियं च दः सौ चरत स्त्रता ये के ॥ इति जित
स्वः स्वजनस्य रात्रुशरां के जेशी तकर देयु के ॥ २२ स्त्री द्यो विधन सु
स्वात्म जो दनोऽः स्त्री लोतः स्वपरिजो के राशि जे इ ॥ त्यागा इः प्रचु
रगुणः सुरवी दमा वा नु युक्ति जो विगत नय श्वषट्पराशौ ॥ २३ परक

४४

पत्र
३९

मन्त्रदस्व शिल्पबुद्धिर्गुणवानूवेष्टिकरोबुधेऽर्कजोर्देनृपसत्कृतपंडि
तासवाको॥ नवमेत्येजितसेवकोत्तेशिल्पः॥ २४ शतिबुधवारः॥ सेना
नीबहुवित्तदारतनयो दाता सुचतः दमी॥ तेजोदारगुणावितः सुरगुरो
उतः प्रमानूकौजये॥ कल्याणः ससुषार्थमित्रतनयस्त्यागीप्रियः शौक
मे॥ बोधेनृपरिक्लृप्तमजसुरिसेवियुक्तः सुखी॥ २५ चीदेरनसुत
स्वदारविनवप्रज्ञासुखैरन्विता॥ सिंहेत्याद्वलजायकः सुरगुरोप्रो
क्तंचयचक्रने॥ स्वर्देमादुलिकोनैरसचिवः सेनापतिर्वाधनीकृते

३९

कर्कटवत्फलानिमिकरेनाचोत्पवितोस्तु स्त्री स्वी ॥ २६ ॥ इति शुक्रविचारः ॥ प
र्युवतिरतस्तदर्थवादे दत्तविज्ञवः कुलपाम्बुजः कुलदेवः ॥ स्ववलमन्निधनो न
रं प्रपूज्यः स्वजनविभुः प्रथितोऽनयः सितेक्ष्णः ॥ २७ ॥ नृपतत्पकरोऽर्थवान् कला
विमिश्रुनेषष्टगतेति नीचकर्मा ॥ रविजर्दगतेऽमरारिपूज्यसुजगस्त्रीविजि
तोरतः कुमायं ॥ २८ ॥ हिमायं च नीरुः प्रबलमदशोकश्च शिशिने ॥ दुर्योधन
प्रायः प्रवर्युवतिर्मेदतनयः ॥ गणेशपूज्यः सस्वः उरगसहिते दानवगुरोर्गुपे
विहामाध्वो नृपजनितपूज्योतिस्तुजगः ॥ २९ ॥ इति शुक्रफलविचारः ॥ नृपति

४४
पत्र
४०

नः कपटवानुचिसुहृद्यमेजे नीटे उबं धवधना कचपलो घृणश्चः ॥ निदी
सुख्यतनयः सदलितश्लेके रवे रक्षापतिर्नवतिमुख्यपतिश्च बोधे ॥ ३० ॥
वर्ज्यस्त्रीष्टोमवकुविजवे ॥ नृतिशायो दृषस्ते रक्षातः स्वोवेगणपुरबलग्रम
प्रज्यो ॥ र्यवाश्च ॥ कर्किण्यस्वोविकलदः शनोमाट्टदीनो सुतो हः सिंदे
नार्यो विसुखतनयो ॥ विष्टकत्सुख्यपुत्रे ॥ ३१ ॥ स्वतः प्रत्ययितो नरे ज्ञवने
सत्पुत्रजाया धनो जीवके न गते ॥ कजे पुरबलग्रामा ग्रतो नाथवा ॥ अन्वस्त्री
धनसंयुतः पुरबलग्रामग्रणीर्नंदकृस्वके त्रेमलिनस्त्रिरथ विजवे जोत्ता

४०

वजातः सुमान् ॥ ३२ ॥ शशिः करसमागमे चरुणा भनो संधफले प्रवतिलग्नजा
तै। फलमधिकमिदं यद्वदन्नाना नवन न नायकुले विचिंतनीयाः ॥ ३३ ॥
इति वृद्धतुजा तके शशिस्व। नावो भ्या यः पोरुशः ॥ चंदे नृपबुधो नृपो
पमगुणि स्तेना धना श्रज्जे नि स्वस्तेन नृपाद्यं नृपधनिनः प्रषः ऊजायेग
वि नृस्तेयो वावदा रिषा र्थितं बुधः नीतं बुवाया - धनः ॥ स्वर्तयो धक वि
इ नृमिपतयो यो जीविवाग्रो - गिरौ ॥ १ ॥ ज्योतिर्ज्ञातु नरे नृना पितृनृपस्य
शा बुधा यैर्दत्तैः ॥ तद्वत् नृपचमूपनै पुण्युतां पष्टे शुभे नृना श्रयाः ॥ ज्ञके

४४

पत्र

४९

१ नृपसुवर्णकारवर्णः ॥ जः शेषेहितेनैर्हती। कीटेयुष्मपितान्
तः ॥ २ श्वरजको वंगो धनो नृपति ॥ २ द्वातुवी राजनाश्र
या ॥ ३ श्वरुरगे पापैस्सदैव ॥ शराद्वातुवी शानेरुपं ॥ ४ डित
धनीद्वो नृपो मृगे ॥ नृपो नृपसमो न्यदारनिरतः शेषैश्चक्रैश्चिह्ने दा
स्यज्ञो नृपती बुधश्च जघे पापश्च पापेहिते ॥ ५ होरशर्हदत्ताश्चितैः शुभक
रो हृष्टशशीतजतः अंशेतत्पतिभिः सुहृजवनगैर्वीवीहितः शस्यते ॥ यज्ञा
त्प्रतिराशिबीक्षणफलैतद्वाद्वांशे स्मृतं ॥ ६ सूर्याद्यैरवलोकिते पिराशि

४९

शेयं नवो शेषतः ॥ ४ ॥ आरक्षको वधमृत्विः ऊरा लोनि युद्धे त्रपार्थवान्
कलदत्ततद्विहतिजं शसंस्ते ॥ मूर्खो न्यदारनिरतः कविर्विसेतां शसका
मृत्तस्तु खपरो न्यकल जगत् ॥ ५ ॥ बोद्धे दिरेग चरवोर कवी जमंत्रा
यद्दस्परि लिनिपुणः शशि निस्सितेशे ॥ स्वी शे ल्यगत्र धनत्नु च तप
स्विमुरवः स्त्री पोष्यत्तं निरतानिरीक्ष ॥ ६ ॥ सक्तो धो नरपति समंतो
निधीशः सिद्धो शेषनुसुतो तिदि स्त्रक मर्जि वैवां शेषा यितव लो रणे
पदे दृष्टा दास्यतेः सचिव विकास एव शी लः ॥ ७ ॥ न्यप्यपत्यो दुःखित

४४
पत्र
४२

सत्पिस्वे मानसकः कर्माणिस्वे नृपः ॥ ५८ ॥ त्रिष्टुः शु
क्तकश्चकी जागे वदे जानौता इदिं हादिट्टे ॥ चर्गा ते मे सुखपरगेषु
शुजं पयुक्तं तत्कष्टमधालयुता ॥ शुतमुक्तेमगा ॥ विर्यान्वितो शकपति
निरुणदिपूर्वराशी हणस्यफलमंत्रफलं ददाति ॥ ५९ ॥ इति श्रीचुदका
तके दृष्टिफलाध्यायः ॥ १७ ॥ श्रुशैस्तेष्वी विकलनययाना निधुणीकेत
बुद्धे ॥ मेघे सस्वास्तिर्मितरनयनः सिंदसंस्ते निराधः ॥ नीचं धेस्व
शिशिरुदगते बुद्धुदाहः पतंगे ॥ नूरिज्वो नृपद्रुतधनो वक्रराग

४२

द्वितीये ॥ १ ॥ मतिविक्रमवान् । तृतीयगेर्के विसुखस्वपीडित
मानसः । अत्रार्थः । त्रयुतो धनवदितस्त्रिकोणधनवान् । शत्रुदितश्च
शत्रुयाते ॥ २ ॥ स्त्रिनिर्गतः परिनिवमनगे पतंगे स्वत्यात्मजा निधन
गविकले हरणश्च ॥ धर्मस्तुतार्थस्तुख नाककृतसौर्य नाकरवे । ला
नप्रस्तुतधनवान् । पतितसुरिफे ॥ २ ॥ सुको नेत्रजडो धदीन बधिरप्रे
षशशां कोदये ॥ - स्वर्द्धा - च बकुलुतः स स्वकुटे बोधनी ॥
दिंस्त्रो । नारगते सुखस्तनयेतत्प्राक्तनावान्वितो नैकारिर्मह

४४

पत्र

७७

कायवक्रिमदनः तीक्ष्णो लसश्चरिणे ॥ ३५ ॥ ह्यु - स्तीक्ष्णव्रमदोम
देवदुमतिव्याधार्दितश्चाष्टमे सौजा ग्यात्मजमित्रबंधुधननाक
धर्मस्थितेशीतगौ ॥ निषतिं समुपैति धर्मधनधौ र्यैद्युतः कर्मगे ॥ स्वा
तोत्तावगुणान्वितोऽर्जुन गते ह्युजोगदीनो व्ययः ॥ पलयेत्तु जेह
ततनुर्धनगेकदन्नाधर्मो घवान्दितकश्चतिमोन्यसंस्तुः ॥ विहृ
नी प्रखलपंडितमंत्ररात्रुधर्मज्ञविश्रुतगुणपरतोर्कवतेशे ॥ ५ ॥ वि
धानुसुवाक्यं ठपणः सुखी च धीमान्तरात्रुः पितृतोधिकश्च ॥ नीच

सुधनी

सुधनी

स्तपस्वी सधनः सलाज खलश्च जीवे क्रमशो विलयात् ॥ स्मरनिपु
णः सुखवांश्च विलयेत् ॥ ३५ ॥ यकलदोः स्तगते सुरते प्रेम्णा तनयग
ते सुहृदश्चि नो नृगुपुत्रे गुरुवदतो नृगृहे सधनोत्ते ॥ ३६ ॥ अदृष्ट
यो रजि मदनवशात् तं तमलिनः शिशुवै पीडातः स विरु सतले
॥ तलसवाकू ॥ गुरु स्वर्लोचस्ते नृपति सृष्टोऽयामपुश्यः सुवि
दांश्च ॥ वैजो दिनकरसमो नृपत्रकोपितः ॥ सुहृदरिपरकायस्वर्दी
उगास्ते तानां फलमनुपरिचिंत्य लज्जदेदारिना वै ॥ समुपचयवि

पात्रिसौम्यपेषु सत्यः कथयति विपरीतं विषयं हृदये ॥ १० ॥ स्वाचमि
कोणस्वस्तु हृत्तुनी चैव दार्कजेः ॥ ११ ॥ सुतं संपूर्णया दानदलपात्रा यमि
फलैश्च ॥ १२ ॥ इति हृदजातके सावाधायः ॥ १३ ॥ कुलसमकुलमुख्य
स्वाबुधुद्वयाधनी सुखी च पन्थाः खनैकवृद्धा ॥ १४ ॥ परिज्वविस्तुह
स्वबंधपोर्षा ॥ १५ ॥ गणपबले शत्रुपां स्वमित्रतेषु ॥ १६ ॥ अनयति नृपमि
कोणचमो मित्रदृष्टः प्रचुरधनसमेतं मित्रयोगां च सिद्धिं ॥ १७ ॥ विधनविस्तुख
मरुत्वाधिताबंधतप्ता वैधडितसमेता शत्रुनी च दार्कजेः ॥ १८ ॥ ननु नलनग्रीशु

नमो हस्त्यो नन्नागनेदाद्यवनाचदति॥ कस्यांशनेदो नयथास्तिरशरति
पसंगादिति विलुगुप्तः॥ यातेष्वसस्व समनेषु दिनेषु शो दो शं र्वा तो मदाय सव लार्थं पु
तानिते। जा॥ चांदी श्रेष्ठयु जिमा र्दव का तिसौरवसौ नागधी मधुरवा का पुतस्व श्र
जातः॥ ४॥ तास्ते वदो रास परदी गोई ने चानराः पुर्वे मुणे नमथा॥ वा तस्व दारा सव न
स्विते पुमर्था नवत्क कगुणौ विदीना॥ ५॥ कल्याण रू पगुण सात्म सुहृद कोण वंश
न्यगस्तदधिनाथ गुणं करोति॥ व्यालोय क ता युध वस्त्र श्रणी से छी ते पुती ह्नाति हि स्त्र
गुरुता ल्यग तो ह नश्च॥ स्व नो नो का पं डि ता व्यो नरे दः ली वः श्रेण व दिति द्वास

४४

पत्र
४५

सहस्रिः॥पोपोदिस्त्रोधीश्रवर्गोत्तमोशेषेखामीशारशिवदादशोशो॥७॥जायावितोबल
वित्तषण्णसवयुक्तस्तेजोतिमादसयुतश्चक्रजस्वनागो॥रोगीमृतस्वयुवतिविषम
न्यदारोद्धुदुरवीपरिखंडमुतोमलिनीकपुत्रे॥८॥स्वाशगुरोधनयशः॥सुखवव
धिसुक्तास्तेजस्विपुत्र्यनिरुगुधमोनागावंतःमेक्षकलाकपटकायविवाद
शिरान्शास्त्रार्थसादसयुताशशिजेतिमान्या॥९॥स्वत्रिंशोशेबडसुतसु
खारोग्यतोऽगार्धयुक्तः॥शुक्लेतीक्ष्णः॥सुतलिततनुः॥सुप्रकीर्णोऽप्यश्रा॥श्रु
स्त्वधोविषमवधमोकोसुगुणोसुखिज्ञोचावंजेष्टैरविशिशिदुतेवैरप्रव

४५

शकेषु ॥ १० ॥ इत्याश्रययोगाध्यायः ॥ १९ ॥ स्वर्हडगा मूलत्रिकोणगाः कंठकेषु यावंत
त्राश्रिताः ॥ सर्वएव तेन्योन्यकारकाः कर्मगस्तुतेषां विशेषतः ॥ १ ॥ कर्कच्छटोद
यगतेयथोडुपेस्वाच्चगाः अजयमार्कस्तरयः ॥ कारकाविगदिताः परस्परैल
नगस्य सकलो वशं दुः ॥ २ ॥ स्वत्रिकोणगा नृगोदेतुरन्यस्य यदि कर्मगः ॥ सु
हतकुण्डसंपन्नकारकश्चापि स स्मृतः ॥ ३ ॥ पुनर्वर्गोत्तमे जन्मवैरी स्त्रु
नेपि स ज्ञेयः ॥ त्रश्च न्येषु च केऽप्युकारका दृष्टेऽप्युच्यते ॥ ४ ॥ नमो वयसः सुखे
प्रादा केऽस्म्युज्जन्मलक्षणाः दृष्टे दयको दयर्हगाः स्वाततः प्रथमेऽप्यु

ॐ

पत्र

४५

कदाः॥५॥दिनकरयधिरौप्रवेशकालेगुरुनृगुडौजवनसममधजतौ॥रवि
सुतशिशिनौविनिगमस्त्रैशशितनयफलदसुरर्वकालं॥६॥इतिप्रकी
र्णध्यायोविशतितमः॥२०॥लग्नतुत्रकलत्रनेशुनपातिप्राप्तेधवालोकितेवं
जहायदिसंपदस्तिष्ठदितयोर्ज्ञेयोत्पयासंचवः॥१॥पार्थेनोदयगेरवोरवि
सुतोमीनस्त्रितोदारहाउत्रस्त्रानगतश्चउत्रमरणंपुत्रोवनेर्यच्छति॥१३॥
ग्रहैःसितचउरस्त्रसंस्त्रितैर्मर्धस्त्रितेनृगुतनयेऽध्वोग्रयोः॥सौम्य
ग्रहैःसितसस हैकनयनस्यवदंतिजन्मः॥यूनस्त्रयोर्नवमपंचमैस्त्रिस्त्रयो

४५

वाञ्छुकार्कचो विकलदारमुशीति जातं कोणे दये न गुतने येस्त वक्त सधैवं
 आपतिर्यदि न सुतर्कमिष्टयुक्ते ॥ पापग्रहे र्वायमदलभ्यराशिस्त्वे ॥ हीणे राशि
 न्यसितकालत्रजन्मधीस्त्वे ॥ ४ ॥ असितऊजयो वर्गः स्तस्त्वे सितो तदेव दिते
 परयुवति गस्तौ चे शैः स्त्रीया सह पुश्चलः ॥ नृगुजराशिनो रस्ते नार्यो नरा
 विसुतोऽपि वापरिणितः तन्त्रस्त्रीनौ दृष्टौ छुनैः प्रमदापतिः ॥ पंचशे -
 - ~~देत्तस्त्वे~~ ~~स्वमदसुखगौ~~ स्वतास्वमदसुखगौ श्वदत्ते ज्यपायैः ॥ शिल्पीत्रं
 शिशुतयुते के ज संस्कुर्वि दृष्टे ॥ दास्या जातो दिति सुतगुरौ रिफ गेसौ

४४

पत्र

४७

सौरिनागेनावोर्केहोर्मदनगतयोदृष्ट्योस्सूर्यजेनन ॥ पापालोकि
 योसितावनिजयोरस्तस्सुयोर्वास्सचिन्मकचदेककट्टरपकाशकगते
 पापैयुतेगुह्यमकश्चित्रीजुष्टीप्रिपुधनस्सुयोरश्चुत्तयोश्चजोदयेस्सु
 वो ॥ चदरेवेवनिजेस्तगेवविकलोययुर्केजोवेशिगः ॥ अततरशिर्ष
 नयोर्भृगवजेपतंजे । आसद्वयातिहविकविदुधिसुल्लनाजः ॥ शोषीपरस्पर
 हाशगयोरचीनोः गह्वरेयवायुगपदेकगयोः लशोवा ॥ चंदश्चिमधा
 जपकार्किंमृगाजनागेनृष्टीसमंदरुधिरतदवेदितवायातैस्त्रिकोणम

४७

ॐ

लिकर्कवृषेर्गजेव रुद्धेन पापसहितैरवलोकितेर्वा ॥ ९ ॥ निधनरिधनवा
यस्मिन्तारविचंद्रायमायथा तथा बलवत् ग्रहदोषकारणैर्मनुजानो
जनयेत्पुनर्नतं ॥ १० ॥ नवमायत्ततीयधीस्तुता नवसौम्यैरशुनैः निरी
क्षिता ॥ नियमातुश्चरैर्गोपघातदारदवैरुत्पकराश्च सप्तमे ॥ ११ ॥ उदयत
डपेऽसुरास्यगोसपिशोचोश्चरयोः स्त्रिकोणयोः ॥ सोऽपप्रवमंडले रवा
उदयस्थे नयनापवर्जितः ॥ १२ ॥ संस्पृष्टः पवनेन मंदगद्युते धूने विलग्न
गुरौ ॥ सोऽन्मादो वनिस्तनुनास्तनुवने नीचे विलग्नः ॥ श्रिते ॥ तद्वत्स

४४

पत्र

४६

यस्मिन्तोदये येन निस्तुते धर्मात्मजेयूनर्षे गयते वाससहस्ररश्मितनये हा
व्येशातगौ ॥ १३ ॥ रात्रं पशो ह्युकरा शीतकरा मरेडौ नीवाधिरागते रश्मि
गजेर्वा ॥ १४ ॥ न्योत्य मध्वबुनिःक्रमशः प्रसृता शया स्फुरन्त्युपगम क्रयग
र्जदासाः ॥ १५ ॥ विस्तृतदशनपापैः दृष्टेरवा दृढेक्षणो दिनकरस्तुते नैकवा ४६
धिरुजे च विकलः पुमान् ॥ १६ ॥ व्यस्तुत धनधर्मजैरशौम्यैर्जनसम्माननि
बधनं विकल्पं ॥ १७ ॥ उज्जगतिशुडपाशुनृतृदकोणैर्बलवदशौम्यनिरीक्षते
अतद्वत् ॥ १८ ॥ परुषववनोपस्मारात्तः क्यैश्च निरापतौ सरवितनयेव

कृतलोकंगते ॥ परिवेषणे ॥ रवियमकुडैसौम्या दृष्टैर्ननस्कूलमाश्रितै
नतकमनुडा पूर्वोद्दिष्टैर्वराधममध्यामाः ॥ ७ ॥ इति त्रिनिष्टयोगाध्यायः ॥
यद्यत्फलं नरनरैः ॥ चममंगनानीततद्देत्यतिष्ठुवा सकलं विधेयं ॥ ता
सां ननु मरुत्सु निधने यस्तु सुलेभं उगं शुभगतास्तमये पतिस्तु ॥ १ ॥ युग्मेषु
लभ्यराशिनाः प्रकृतिः स्मितास्त्रीसङ्घातश्च षण्युता ननु दृष्टियोस्तु ॥ २ ॥
जस्तु योस्तु मनुडा कतिरीरायुक्ता पापा नु पापयुतवीदितयो
र्गुणोना ॥ २ ॥ केनैवदृष्टाव्रजतीहदासंसाधीसमाया अचरत्रियुक्ता

४४

पत्र

४९

नृपात्मजैर्हंक्रमशोऽशकेषु चकार्किं डीवेंडु जन्मार्गवाणो ॥ ३ ॥ उष्टा पु
 न नृसगुणाकला स्रज्जाख्याता गुणैश्चासुरप्रदिता ह्रीः ॥ स्यात्कापटी
 लीवसमासतीवबोधिगुणाद्याप्रविकीर्णकामाः ॥ ४ ॥ स्वच्छेदापतिश्च
 तिनीवजगुणाशली ॥ ५ ॥ न्यसाध्वीउतेनाचारः ॥ मलटाकैर्नेष्टपवधः ॥ पुत्र
 ष्ठितागम्यगः ॥ जेवैनेकगुणाल्परत्यतिगुणाविज्ञानयुक्तासती ॥ दासी
 नीवरता किंनेपतिरता ॥ उष्टाप्रजाचांशकैः ॥ ६ ॥ पशुशिलग्रसमायुक्तैः फ
 लैर्निशोऽशकैरिदं ॥ बलाबलविकल्पेन तयो रूतैर्विविंचितयेत् ॥ ७ ॥ हकू सं

स्थवसितसितौपरस्परंशे शौकैवायदिष्टराशिसंज्ञवोराः स्त्रीनिःस्त्री
मदनविषानखं प्रदीपे संशोतिनयतिनरा। कतिस्थितानिः॥७॥ हृन्नेकापु
रुषेऽलेस्तञ्जवनेसौम्यग्रहावीदिते॥ लीवोस्तेबुधमंदयोश्चरुदेनित्यं
प्रवासान्वितः॥ उस्तृष्टतरणौऽज्जेउविधवावात्येऽस्तराशिस्थितेकंन्येन
उत्तवीक्ष्येह्यतेकृतनयेद्युनेजरंगच्छति॥८॥ आग्नेयैविधवास्तराशि
सदितैर्मिश्रैः पुनर्हेनवेत॥ क्रूरैर्दीनवरेगस्तरास्वयतिनासौम्येदितेप्र
क्षिता॥ त्रयोम्यांशगयोः सितवनिजयोरन्यप्रसक्तोगनाद्युनेवायदि

४४

पत्र

५०

शीतरश्मिसहितौ नर्तुस्तदानुज्ञया ॥ ९ सौरारं हेलगुगेसेंडुशुक्रोमा
त्रासाई बंधुकीपापहृष्टे ॥ कौजेस्तोत्रोसौरिणा व्याधियो निश्चारुश्रीणी
वल्लभासज्जदंशे ॥ १० हृष्टो मरुतः सूर्यजहेशकेवा ॥ स्त्रीलो लस्यात्
क्रोधनश्चावनेयो शौक्रेकां तोती वसौ नाग्युक्तो विद्यानूचर्त नैपुण
इश्वबोधे ॥ ११ मदनवंशगतो मृदुश्च वां डे त्रिदशगुरो गुरुवानुडिते
पियश्च ॥ अस्ति मृदुरातिकर्मरुचश्चैव नवतिगृहेस्तमेयो स्तुते श
केवा ॥ १२ ईर्ष्या चिन्ता सुखपराशशि शुक्रलयैर्दोः कला सुनिपुणा

५०

सुखिताशुगता ॥ अक्रुद्धोऽसु सुनगाशु विराकलाइ विष्णुनेक
वसुसौख्यगुणशुनेषु ॥ १३ ॥ अरेष्टमे विधवता निधने श्वरो यस्यास्ति
तो वयसितस्य समे प्रदिष्टा ॥ स स्वयं गेष्टु निधनं स्वयमेव तस्याः कं
न्या लिङ्गो ह रिष्टुवा ल्यसुतव मिदो ॥ १४ ॥ सौरे मध्यबले बले न रहितैः श
तां शुशुक्रैः दुर्दैः शेषैर्वीर्यसमं नितैः पुरुषिणी यद्योऽरातृपुजमः ॥ जी
वारास्य जिह्वै देवेषु बलिषु प्रकृत्य गुराशो समे विश्वाता नु विवैकशा
स्त्रोऽंशोऽंशो स्त्री बलवदिभ्यः ॥ १५ ॥ पापे स्तेनवमगतग्रहस्य उत्पं

(११४)

पत्र

५९

वृज्या युवतिरूपैतत्पसंशयेन॥ उवाचैवम् एविकैप्रदानकोलेपुच्छाया
मपि सकलं विधेयमेतत्॥ ११५२ तिस्त्री जातकाध्यायः॥ २२ मृत्कर्मकृ
देहणे न बलिनिस्तदात्रुकोपो जवंस्तस्य युक्ता न गात्रजो बद्ध न वोवी
या न्वितैर्दृष्टिः॥ अथ वायुधजो ज्वरामयततस्तद्वद्वुक्ततश्चाष्टमोऽस
यायै निधने चरादिषु परस्वाध्वप्रदेशे धितिः॥ शौलाग्रातिदतस्य स्तय
उजयो मृत्फः श्वबंधु स्तयोः कूपे मंदरांशो कर्म नितनये बंधस्तकर्म
स्थितैः॥ कन्यायां स्वजन्यना विमोहकुर्योः पापग्रहे दृष्टयोः स्यातां

५९

यद्यन्तयोर्द्वयैर्कशान्नौतोयेतदामं ऊतः॥२॥ मंदे कर्कटगे जलोदरमौक्त
तोमृत्फमृगं केरुगे॥ शस्त्राग्निप्रचवः शान्तिव्यभुतयोर्मध्ये ऊजर्हो स्थिते
॥ कन्यायांशुधिरौशुशोषजनितस्तद्वत् स्थिते शान्तगौ सौरहो यदि तद्वदे
वदिमगौरज्वग्निपतैस्ततः॥३॥ बध्नां धी नने वेस्थुयो रशुनयो सौम्यग्रा
हृष्टयोः देकाणोश्च सपाशसर्पनिगडैश्चिद्विस्थितैर्बध्ने॥ कन्यायमशुत
न्वितेस्तमगगे चंद्रसिते मेघगे सूर्ये लघुगते च विद्विन्नरं स्त्रीदिनुकं मे
दि॥४॥ शूलो द्विजतनुः सुरेव च निस्तुते सूर्ये पिवास्वे मये॥ सप्रह्नी

ॐ

पत्र

५२

एहिमांशुनिश्चयुगपत्पापैस्त्रिकोणात्त्यजेः॥ बहुस्त्वैववैवियस्य
 वनिजाहीण्डुसर्विहिते॥ काष्ठेनानिहतः प्रयातिमरणेस्त्योत्तमिडे
 नेहिते॥ परध्रास्यदांगगदिबुकेर्लङ्कुरादतांगः प्रहोणचंद्राधिराकि
 दिनेरायुक्तैः॥ तैरेवकर्मनवमोदयपुत्रसंस्केधूमनिबन्धनशरीरवि
 उदनांतः॥ ६ बंधस्तकर्मसहितैः ऊडसूर्यमंदैर्निर्याणमायुधशि
 खिहितिपालकोपात्॥ सौरेंडुन्नमितनयैस्वसुखस्पदस्वैर्ज्ञेयः ह
 तरुमिहतश्चशरीरपातः॥ ७ स्वस्वैर्कैव निडे रसातलगतेयानप्रपा

५२

तादृक्केधे॥ यत्रोत्पीडनडः कुडेस्तमयगेहीणेदिनाकर्कडमे॥ विणम
धेरुधिराकिंशीतकिरणैर्जकाडसोरहगे॥ यतिर्वागलितेडुस्स
यरुधिरैर्वामास्तबध्वाक्याम॥ वार्यानिन्नवक्रवीक्षितेहीणेदो
निधनास्थितेकेडे॥ गुह्योच्चवदोणपीडयामत्यः स्यात्तमिशस्त्रदाद
डः॥ ९ अस्तेरवोसरुधिरनिधनेर्कपुत्रेहीणेश्चातलगतेदिनगौ
स्वगीतः॥ लयात्मजाष्टमतपःस्विन्नोममंदचंद्रैस्त्रुशैलशिखराश
निऊडपातैः॥ १० द्वाविशः कथितंस्तुकारण्डः कार्णोनिधनस्यस्तरि

४४

पत्र

५३

निः। तस्याधिपतिर्न चोपिवा निर्यागौ स्वगुणैः प्रयच्छति ॥ ११ ॥ होरा न वीरक
पथुक् सप्तमान् च नो योगे दृष्टादि निरतः परिकल्पयेत्तत् ॥ नो ह सुमृत्वा
समये नुदितांशत्पुण्यः स्वशो दिते हि गुणितः स्त्रिगुणः सुनेश्च ॥ १२ ॥ द
हनजलविमिश्रैर्न स्म संलेभ्यदशोषैर्निधन नवन संस्थे कीलवग्रेर्वि
डमः ॥ इति शब परिनाणामश्चित्तनायो यथा कृष्टपु विरचितशास्त्रा क
त्पदकादि विंत्तं ॥ १३ ॥ उग्ररुद्रपति शुक्रैः सूर्य नौ नो यमज्ञौ ॥ विबुधपि
ठ विरंचो नारकीयांश्च कुर्युः ॥ दिनकर रात्रि विर्याधिष्ठितस्त्रं राजा या ॥

५३

ग्राधोर्कलभग्ने कचित्तामुशेषैरन्यायनतीवृत्तुरर्कचारात् ३९

प्रवरसमनिरुष्टाः उगङ्गासादनके ॥ १४ ॥ गतिरपि रिपु रंघं चंशयोस्तस्मिन्
वा ॥ उरुथरिपुकेजः छिज्जः स्वाक्षसंस्थ ॥ उदयति नवनंत्ये सौम्यनागे
चमोहो नवतियदिवलेन प्रोज्झितास्तत्र शेषाः ॥ १५ ॥ इति निर्याणाध्यायः ॥
३ ॥ आध्वमजन्मापरिबोधकारेण संपृच्छतो जन्मचदेतद्विलग्नात् ॥ पूर्वापरोक्ष
नवनस्य विद्यात् ॥ नानाबुद्धिगणे प्रसूतिं ॥ १ ॥ जन्मास्त्रिकोणेषु उरुत्रिभ
गे विकल्पवर्षाणिवयोनुमानात् चंद्रज्जीवापरिवर्तनीयाः शुक्रारमेदैरयने
विलोमा ॥ २ ॥ कोणानां प्रथमे नुस्त्रोमासो नुपाता श्रुतिविचिता ॥ ३ ॥ अत्रा

४४

पत्र
५४

पिहोरापटवो विजेजाः स्वर्योराहुल्यांति यिमुदिरांति ॥ रात्रिद्वसंशेषु चिलोम
उन्मा नो गेस्त्रुवे लोक्रमशो किल्या ॥ ४ केचित्शशांकाध्वपितानवांशाहु
क्तातसंज्ञकया यंतिमासं ॥ लग्नत्रिकोणोत्तमर्चयिभुक्ते चं प्रोच्यते गाल
मनादिनिर्वा ॥ ५ यावज्जतः शीतकरो विलम्भात्तं ज्ञातवदेतावति उन्मा ५४
राशि ॥ मानोदयेमीनयुगे प्रदिष्टं नद्याहताकारैरेतैर्विविक्तं ॥ ६ होरा न
वांशप्रतिमं धितुं लग्नाद्दीर्घावति च द्विकोणं ॥ तस्माद्देतावति वा वि
लग्नं प्रहुप्रस्ततावति शास्त्रमाग्रद ॥ ७ उन्मादिशो लग्नमर्चयिगेवा

छायां उल्लेखेऽर्कस्तिवशिष्टं ॥ आसीनसुप्तोद्धिततिष्ठतात्तं जायासुखाशो
दयगंप्रदिष्टं ॥ गोसिंहो जितमाहमौ क्रयउलेकन्यामृगौ चक्रसातं सं
व्यग्रदराकाष्टसप्तविषयैः शेषाः स्वसंज्ञागुणाः ॥ जीवारास्फुडिदैर्देवा
प्रथमवशेषाग्रदाः सौम्यवजारीनां नियतो विधिग्रदयुते कार्या चतुष्टया
॥ ९ वर्षत्रिमासतिथयोः यन्निशं ह्युद्धुनिवेतोदयर्ह नवनाग विकल्पना
याः ॥ नृयोदरा दिगुणिता स्वविकल्पनक्ता क्षापीदयो नवकदानवि
शोधनान्या ॥ १० सप्तदशतं त्रिष्वनन्ता जितशेषनृदेदवाथवानवविशोधन

४४

पत्र
५५

वायवास्या ॥ तत्कलत्रसदजात्मजशत्रुनेपः प्रष्टुर्विदेउदयराशिबेडा
नशेषा ॥ १ ॥ विदेयादशकेषु द्वादशमासास्तथैव च ॥ अष्टकेषु त्रुमासाई
स्तथयश्चतथास्मृताः ॥ २ ॥ दिवारात्रिप्रस्ततिं च नक्षत्रानयनंतथा ॥
चक्षेव सप्तकेषु च वेगं नित्यमेवोपकल्पयेत् ॥ ३ ॥ वेतामयविलम्बं
च होरा मंत्राकमेव च ॥ पंचकेषु वजानीयान् नष्टजातकसिद्धये ॥ ४ ॥ द्वि
विचतुर्दशतिथिसप्तत्रिगुणानवाष्टकचैराद्याः ॥ पंचदशघ्नास्तुदिक
मुखान्विता जंधनिष्ठादि ॥ ५ ॥ नष्टजातकमिदेव वज्रानिः प्रकारेन

५५

संस्कारनाममात्रादिगुणछायां गुणैः समादुक्ता त्रिनवक तैत्तिरीयैः नक्षत्रसंस्थाधितिहादि ॥ १५

याविनिर्दिष्टं ॥ आग्राह्यमतः सन्निधौः परीक्ष्य नाद्यथा नवति ॥ १६ इति श्री
हस्तकृतकेन हस्तजातकोषाध्यायः ॥ २४ कथां सितवस्त्रवेष्टितः कृष्णः सक्तश्चा
निरक्षिउरौ ॥ परशुसमुद्यतं धत्ते रक्तविलोचनः पुमान् ॥ २५ रक्तांबरान्तर
णानहवित्राकुन्नालतिर्वाजिमुखीरघातार्ता ॥ एकेनपादेनचनेषमधो ह
ज्जकारणमपंयवनोपदिष्टं ॥ २६ कुरुकलाहः कपिलः क्रियार्थी नम्रव्रतो
न्यद्यतदंडदस्तः ॥ रक्तानिवस्त्राणि विनर्ति चंदो मेघे रतीयः कथितः र
नागः ॥ २७ अंचितलूनकचाघटदेहा ॥ दम्भध्वपटा रघिताशनविता ॥ २८ अजर

४४
पत्र
५५

एगान्यनिवांछुतिनारीरूपमिदं वृषजप्रथमम् ॥ ४ ॥ क्षेत्रधन्यगृहधेनुकरणा
जोलांगलिसशकटेकुरालश्चस्कंधमुद्धतिगोपतिनुल ॥ ५ ॥ हुत्परोजवदन
मलवासा ॥ ६ ॥ पृष्टिपसमकायः पंडुरदंष्ट्रसरनसमंरुः पिंगरतमूर्तिः अविम
गलोमग्याकुरतचित्तोष्टपनवनस्यघ्रांतगतोय ॥ ७ ॥ श्रन्याश्रमेयंसमन्तिवां
छुतिकर्मनारीरूपान्विता नरराकार्यरुतादराच ॥ ८ ॥ दीनप्रदोद्धितनुडहुम
तीत्रिगागमायंरुतीयनवनस्पवदंतितज्ञाः ॥ ९ ॥ उद्यानसंस्तुः कवचीधनुश्र
नृशरोस्त्रधारीगण्डाननश्च ॥ १० ॥ क्रीडात्मजालंकरगण्यविंतां करोतिमथ

५६

मिथुनस्पर्शः ॥ ६ ॥ सधितोचमण बडुरनोवदत्तएकवचः सधनुक्कः नृ
त्यवादितकलासुविविधानूकाव्यक्तमिथुनराशिवस्ताने ॥ ७ ॥ पत्रमूल
फ ॥ सतन्त्रदिपकार्यकाननेमलयगः सरनान्निः ॥ ८ ॥ कोडुपुरणवदनो
दयकंठककटप्रथमरूपपुत्रंति ॥ ९ ॥ पञ्चावितामूर्धनिनोगियुक्तास्त्री
ककशा ॥ १० ॥ रणगताविशैति ॥ ११ ॥ शारवापराशसमश्रितावमधोस्थिता
ककटकस्पर्शः ॥ १२ ॥ नार्थान्तरणार्थमर्शचंनोस्त्रोगच्छितिसर्पको
ष्ठितः ॥ १३ ॥ हनैश्रयुतोविन्दपणैश्चिपिटास्योत्पगतश्चककटो ॥ १४ ॥ शात्मतेरु

परिग्रहं जंबुकैश्चानरश्चमलिनां वरात्तितः ॥ रौतिमार्पितविप्रयोडि
तः सिंह रूपमिदमायमुच्यते ॥ १३ ॥ दया कृतिः पांडुरमात्यशेषं ते विनाति
रुक्ताङ्गि न कंबलं न रनरः ॥ १४ ॥ उरासदुःसिंहश्चात्र कर्मा कर्मा को न
ताग्रनासो भृगराजमध्वगः ॥ १५ ॥ रुद्राननो वानरश्च त्वेव ह्यविनाति
खड्गफलमानि खं व ॥ कस्वी मनुष्य ऊटितैश्च केरोर्म गेघरस्योतग
तत्रिणागः ॥ १६ ॥ पुष्पप्ररोगेन घटेन कन्या मलप्रदिग्धो वस्त्रं दृतां गं ॥
वस्त्रार्थसंयोगगमनी शुमानागुरो अतं वांछुति कर्मा काद्यः ॥ १७ ॥ पु

रुषः प्रगृहीतलेखनिः श्यामे चस्त्रशिरो चयायत त् ॥ विष्णुलवविजयिका
सुकेलोमव्याप्ततनुश्चमधमः ॥ १५ ॥ गौरधुक्वैत - स्त्रुडकृतगुप्ता ॥ समुद्धिता
अंनउडहुह - स्त्र ॥ देवालये स्त्रीप्रयताप्रहताचदंति कन्या तगतं त्रिनागं
॥ १६ ॥ वीण्यांतरं परगगतः पुरुषस्तुलावानुनामनमानकुरालः प्रतिमान
हस्त ॥ ॥ नांडं विचिंतयति तस्य चमूल्यमेतद्रूपं वदंति यवना प्रथमे उलाया
॥ १७ ॥ कलशं विनिगृह्य विनिक्षति उ - समनोऽस्ति गृध्रमुखः पुरुषः सुवि
तसृषितश्च कलत्रयुतो न मनसैव ठलाधरमधगतः ॥ १८ ॥ विनीषयैस्तिष्ठ

४४
पत्र
५८

तिरन्निवित्रितोवनैमृगानुकांचनठार्णकर्मवृत्
फलामिसेवानररूपनृनरस्तुलावसानेयवनैरुदारितः॥११
वस्त्रैर्वीदीनान्नरैश्चनारीसदसमुद्रातसमुपैतिकूलं॥स्थान
नकातासर्पानिबद्धपादामनोरमाद्याश्चिकेराशिपूर्व॥१२स्थानस्तु
षान्यन्निवांछुतिनारीचर्ततेनुजगावृतदहा॥कथयन्नसमान
शरीराद्यश्चकमधमरूपमुशंति॥१३पृथुलचपिटककर्मकुलकःश्व
मृगवराहमृगाकृतीपकारी॥चवतिवमलयाकरप्रदेशीमृगप

५८

तिरंतिगतश्च दृष्टिकश्च ॥ २४ ॥ मनुष्यवक्रोऽसमानकायो धनुर्विगृह्य
यत्तमाश्रमस्तु ॥ क्रूरपयोऽज्ञानितपश्चिमश्चरदपूर्वो धनुषस्त्रिना
गः ॥ २५ ॥ मनोरमाश्च चंपकदेमवर्णा नडासने तिष्ठति मधुरा ॥ समुक्
रन्नानि विष- दूयंती ॥ मध्यत्रिनागो धनुषप्रदिष्टः ॥ २६ ॥ कूची नरो हा
टकचंपकानो नडासने दंडधरो निषीणः ॥ कौशेयकान्फदुदतोऽने
वृत्तीयरूपेन वमस्पर्शः ॥ २७ ॥ रोमचितो मकरो यमंदष्टुः स्तुष्टकर
कायसमानशरीरः ॥ योऽक्रकजालो कर्बधनधीरो रौद्रमुखो मकरो प्रथ

४४

पत्र

५९

मसु॥२६॥ कलास्वनिज्ञा॥ उदलायताही॥ श्यामीविचित्राणि चमार्गमाणा
॥ विश्रवणांलंकृतलोदकर्णी योषाप्रदिष्टादशमस्यमध्यो॥२७॥ किंनरी
पमतनुः सकंबलः स्त्रुणाचापकवचैः समन्वितः॥ कुञ्जमुद्धतिरन्न
वित्रितं स्कंधगंमकरशशिपश्चिमः॥२८॥ स्नेहमघजलजोमनाजमवा
ऊलीकृतमना सकंबलः॥ कोशकारवचनोजितो न्वितो गृध्रद्वयव
नो घटादिगः॥३१॥ दुग्धराकेटसशाल्मले लोहारतेगनावचनो॥ म
लिनेपटेन संवतानीडे मूर्ध्नि गते श्रममः॥३२॥ श्यामः सरोमः श्रवण

५९

किरीटी। चक्यत्रनिर्योसबस्तोर्वर्त्तते॥ नाडानिलोदव्यतिमिश्रितानि
संचारयत्येतद्वगतो घटस्य॥ ३३ स्तंभोऽमुक्तो मणिशंखमिश्रैर्व्याहिसद
स्तः सविन्स्पृणश्च॥ नार्यविन्स्पृणमपां निक्षनेनावप्रवृत्त्यादिगतो ज
षस्य॥ ३४ अत्फक्षितध्वजपताकमुपैतियोतैकूलं प्रयाति जलं धः परि
वारयुक्तावर्णेन चंपकमुखा प्रमदात्रिणागोमनस्य चैष कथितो
मुनिनिहीतीयः॥ ३५ स्वन्त्रांतिके सयं विचेष्टितंगोवस्त्रे विहीनः पुण्य
स्वाटया॥ चौरानलव्याकुलव्याकुलीतो तरात्मा विक्रोरो तेंत्यो यगतो ग

४४

पत्र

५०

षष्ठ्य ॥ ३५ ॥ आदित्यदासतनयस्य स्तद्व वाप्तबोधः कापि बुके सवित्रि
तञ्जवरप्रसादः ॥ आवतिभकेतुनिमता न्यवलो क्य संम्यक् होरी वरा
हमिहरोम्भविशंवकार ॥ ३६ ॥ शिशुनेदो ग्रहयो निनेदो वियो नि
जन्माथ निषेककारः ॥ जन्माथ सद्यो भरणं तथा युद्धं राविपाको
ष्टकवर्गसंज्ञः ॥ ३७ ॥ कर्म जीवो राज्ञयो ॥ गगनस्वयोगाश्चंद्रायोगा
दिग्रहाद्याश्च योगाः ॥ प्रवृत्त्या तोराशिशिलानि रूढिर्नामः स्तस्मा
दाश्रयोपप्रकारः ॥ ३८ ॥ नेष्टयोगाः कृतकं कामिनी नीनियोगे

५०

४४
पत्र
५९

स्थान् ८ जन्मद्विकारणः ॥ अध्यायानां विंशतिः पंचयुक्ताः च
 यस्मिन् चतसंख्याशतानि ॥ ४० ॥ इति श्रीवृद्धज्जातके द्वेकारणधायः
 पंचविंशतितमः ॥ २५ ॥ स्वस्ति श्रीमन्नृपविक्रमाकर्षज्यसमयातीत
 स १५ ॥ वषेराके १५४५५ ॥ मार्गशीर्षमासे शुक्लपक्षे १९ ॥ शुभे तिथि
 शिवदेतेन स्वपठनार्थः ॥ श्रीः ॥ ॥
 स्वस्ति ते ॥ ॥ जयः ॥ ॥ श्रीः ॥ ॥

39

६९

बृहज्जातकं

१

202

Brihadjatak

Adhyay - 25

॥ बृहज्जातकं समाप्तं ॥ अध्यायः २५

१०

1106

६९